

folyamodó részéről a törvényes határidőben benyújtott folyamodás következtében felülvizsgálat alá vette. Ennek eredményéhez képest az idézett másodfoku határozatot az alábbi indokoknál fogva harmadfokulag megváltoztatta s nevezettnek az ószeresipar özvegyi jogon való továbbfolytatása iránti bejelentését tudomásul véve, megengedte, hogy nevezett a szóban levő ipart özvegyi jogon tovább folytathassa.

Igy határozott a kereskedelemügyi minister azért, mert az 1884: XVII. t.-cz. 183. §-a taxative felsorolja azon foglalkozásokat, melyek az ipartörvény rendelkezései alá nem esnek, ezek közt pedig szerepel ugyan a házalókereskedés, de nem szerepel a házalókereskedésnek semmiesetre sem minősíthető ószeresipar, mihez képest kétség nem foroghat fenn arra nézve, hogy az ószeresipar is az 1884: XVII. t.-cz. rendelkezései alá vonandó.

Ugyanazon t.-cz. 10. §-ának rendelkezéseiből kifolyólag pedig az ószeresipar engedélyhez kötött iparnak tekintendő, amennyiben ezen szakasz az engedélyhez kötött iparágak között sorolja fel a zsidókereskedést, amelynek körébe az ószeresség annál is inkább vonandó, mert a két foglalkozás lényegében megegyező s közöttük a bevásárlás módját illetőleg is legfeljebb csak annyiban van különbség, hogy amíg az ószeres házról-házra járva gyűjti az ócska tárgyakat, addig a zsidókereskedés ugyane foglalkozást állandó telephelyén gyakorolja s ezek szerint az 1884: XVII. t.-cz. 40. §-ának alkalmazhatósága szempontjából a zsidókereskedés- és az ószeresipar között különbség nem tehető.

Végül minthogy az 1884: XVII. t.-cz. 40. §-ának értelmében ama bejelentésének tudomásulvétele, miszerint elhalt férje iparát özvegyi jogon tovább folytatni kívánja, csakis a személyes megbízhatóság igazolásától tehető függővé, e személyes megbízhatóság pedig nevezett folyamodót illetőleg igazolva lett, ennél fogva nevezett folyamodó ezen bejelentése tudomásul vétetett, illetve azon kérése teljesített, hogy elhalt férje ószeres iparát özvegyi jogon tovább folytathassa.

*

Személyi hírek. *Pongrácz Kálmán* nyitrai és dr. *Pongrácz Géza* galgóczi kir. közjegyzők kölcsönösen áthelyeztettek. Dr. *Janits Imre* esztergomi kir. közjegyzőnek Ő Felsége a kir. tanácsosi címet adományozta.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Felelős szerkesztő:	Szerkesztőség és kiadó- — hivatal —
Egész évre . . . 10 kor.	Dr. HOLITSCHER SZIGFRID	Budapest, VI, Andrassy-út 9.
Félévre . . . 6 „	budapesti kir. közjegyző.	

Tartalom. Az egységes birói és ügyvédi vizsgáról szóló törvényjavaslat tervezete. — Elnöki iktató. — A hagyatéki osztálykivonatok tárgyában kibocsátandó igazságügyministeri rendelet. — Felsőbirósági határozatok. — Közlemények.

Az egységes birói és ügyvédi vizsgáról szóló törvényjavaslat tervezete.

(A budapesti kir. közjegyzői kamarának dr. Charmant Oszkár bpesti kir. közjegyző által szerkesztett előterjesztése az igazságügyministerhez.)

Nagyméltóságú Minister Ur! Kegyelmes Urunk! Folyó évi február 14-én T. 179/14. szám alatt kelt megtisztelő felhívása folytán van szerencsénk az egységes birói és ügyvédi vizsga tárgyában készült törvényjavaslat előadói tervezetére vonatkozó előterjesztésünket a következőkben megtenni:

Az ügy alapeszméje, mint célja és kidolgozása szerint kitünő munkálatnak csak egy és pedig nem is lényegre tartozó részlet-intézkedése ellen van észrevételünk, ezt azonban, mint a közjegyzői törvénnyel össze nem férőt és a közjegyzői intézményre súlyosan sérelmet, a legnagyobb nyomatékkal kell hogy nehezményezzük.

Értjük a tervezetnek azt a rendelkezését, mely szerint azokról, akik a joggyakorlatot kir. közjegyzőknél töltik, az ügyvédi kamara vezet lajstromot (14. §), ezeknek joggyakorlatáról az ügyvédi kamara állít ki tanusítványt (18. §), és ezek felett a fegyelmi biráskodást az ügyvédi kamara fegyelmi birósága gyakorolja (191. §).

I.

A törvényes állapot jelenleg e részben az, hogy akik a joggyakorlatot kir. közjegyzőnél töltik, azokról a közjegyzői kamara vezet lajstromot, joggyakorlatokról ugyanez a kamara állít ki tanusítványt és a fegyelmi bíraskodás tekintetében is az illetők kizárólag a közjegyzői kamarának vannak alárendelve.

Igaz, hogy ezzel a jogállapottal szemben az utóbbi években egyes ügyvédi kamaráknál bizonyos ellentétes gyakorlat fejlődött ki, mely szerint azokat is, akik tényleg kir. közjegyzőnél voltak joggyakorlaton és mint közjegyzői jelöltek, a közjegyzői kamara lajstromába voltak bevezetve, az ügyvédi kamara, mint ügyvédjelölteket, bejegyezte az ügyvédi kamaránál vezetett lajstromba és joggyakorlatokról, beleértve azt az időt is, melyet kir. közjegyzőnél töltöttek, az ügyvédi kamara adott ki bizonyítványt. A felügyeletet is igénybe vette az ügyvédi kamara az ilyen közjegyzői jelöltek felett, amennyiben az illető kir. közjegyzőktől a náluk gyakorlaton levő jelöltek magaviseletére vonatkozólag, hivatkozással az ügyvédi törvény 13. §-ára, bizonyítványt kért; a fegyelmi hatóság gyakorlására ezideig nem fordult elő eset.

Az ügyvédi kamara ezen, a törvénnyel ellenkező gyakorlat kifejlődését bizonyos közvetett kényszer alkalmazásával segítette elő, amennyiben a budapesti ügyvédi vizsgáló bizottság a 22760/1907. sz. igazságügyministeri rendeletnek tévesen értelmezett 2. § 1. pontja alapján az ügyvédi vizsgára ujabban csak azokat bocsátotta, akik joggyakorlatukat az ügyvédi kamara tanusítványával igazolták, az ügyvédi kamara pedig azoknak a közjegyzői jelölteknek, akik közjegyzői gyakorlatuk ideje alatt is nem az ügyvédi kamaránál voltak bejegyezve, a tanusítvány kiadását megtagadta, s így az utóbbiak saját érdekükben magukat az ügyvédi kamara által kezdeményezett ezen törvényellenes gyakorlatnak alárendelni kényszerültek. Részint ez az utóbbi körülmény, részint pedig az, hogy a szóbanforgó törvényellenes gyakorlat nem régi keletű és mindössze is csak kevés esetre szorítkozott, okozta azt, hogy erről a gyakorlatról a budapesti közjegyzői kamara csak ujabban nyert hivatalos értesülést és vele szemben csak a legujabb időben foglalt állást, amennyiben egy a budapesti ügyvédi kamarához intézett hivatalos átiratában ezen gyakorlat ellen tiltakozott és miután a budapesti ügyvédi kamara álláspontját fentartotta, a közjegyzői

kamara épen azon volt, hogy a kérdést Nagyméltóságod elé terjessze, midőn az egységes birói és ügyvédi vizsgáról szóló jelen törvénytervezet alkalmat adott reá, hogy Nagyméltóságod döntését minden konkrét esettől elvonatkoztatva, magának az elvnek szempontjából provokálja; amit a tisztelettel alulírt kir. közjegyzői kamara immár annál fontosabbnak és szükségesebbnek lát, mert a szóbanforgó tervezet a maga részbeni rendelkezéseivel az ügyvédi kamara törvényellenes gyakorlatának szentesítését és az ellentétnek, mely e gyakorlat és a közjegyzői törvénynek sarkalatos rendelkezései között fennáll, állandósítását eredményezné.

Törvényellenes pedig a szóbanforgó gyakorlat a következő okokból:

Az 1874:XXXIV. t.-cz. II-ik fejezete az ügyvédjelöltekről szól. Az ügyvédi testületnek ezen (a jelölti kategóriába tartozó) tagjai tekintetében állapítja meg a törvény, hogy joggyakorlatukat nemcsak ügyvédnél, hanem részben a bíróságnál, vagy kincstári, közalapítványi kir. ügyészségnél, vagy közjegyzőnél is végezhetik. Miután azonban ezen, nem ügyvédi irodában töltött, gyakorlat engedésének és szabályozásának csak a kiképzés telejesebb tétele a törvény által szemmel tartott célja, ennél fogva a törvény az ilyen, ideiglenesen a bíróságnál, vagy közjegyzőnél gyakornokoskodó ügyvédjelöltet továbbra is ügyvédjelöltnek, vagyis az ügyvédség mint közjogi testület tagjának tekinti, és nem veszi olyba az illető ügyvédjelöltet, mint hogyha a birói vagy közjegyzői gyakorlat megkezdése által megszűnt volna az ügyvédi testület tagja lenni és a birói vagy közjegyzői testület tagjává vált volna. Ez az oka annak, hogy az 1874:XXXIV. t. cz. 13. §-a elrendeli hogy az ilyen ügyvédjelölteknek magaviseletéről a bíróság illetőleg a közjegyző, mint főnök, az ügyvédi kamarát tartozik évenként értesíteni, mert a felügyeletet és a fegyelmi hatóságot az ilyen ügyvédjelölt felett továbbra is az a testületi hatóság gyakorolja, melyhez az illető tartozik és melynek azáltal, hogy gyakorlatát ideiglenesen a bíróságnál vagy kir. közjegyzőnél folytatja, nem szűnt meg tagja lenni. Egyszóval a törvény alapgondolata az, hogy a testületi hovátartozásnak közjogi kérdésében nem a joggyakorlat minősége és helye a döntő és constitutív mozzanat, hanem az illető állampolgár egyéni akaratán kívül, a szóbanforgó közjogi testületnek beleegyezése (felvételi aktus, kinevezés, stb.) és bizonyos formális külső cselekmények (lajstromba való bevezetés, eskü

v. fogadalom, stb.). Ezek a constitutív mozzanatok határozzák meg, hogy valaki a bíróságnak, vagy a közjegyzőségnek, mint közjogi testületnek szerves kötelékébe tartozik-e, vagy sem, és ezt a hovátartozóságot meg nem változtatja az a körülmény, hogy a bíróság tagja gyakorlatát vagy szolgálatát ideiglenesen más hatóságnál, esetleg ügyvédi irodában végzi, az ügyvédjelölt a bíróságnál, a közjegyzőjelölt pedig ügyvédi irodában dolgozik.

Világos ezekből, hogy az a közjegyzőjelölt, aki azáltal, hogy a közjegyzői kamaránál vezetett lajstromba bevezetését kérelmezte volt, kifejezést adott abbéli elhatározásának, hogy a közjegyzőséghez, mint a törvény által alkotott közjogi testülethez tartozzék, s aki azáltal, hogy a közjegyzői kamara őt lajstromába bevezette, neki erről bizonyítványt adott és tőle a fogadalmat kivette, tényleg az előírt közjogi alakszerűségek között a közjegyzőségnek, mint közjogi testületnek (jelölti kategória) tagjává vált, ezt a minőségét ismét csak analog feltételek mellett, tehát a szükséges személyes és közjogi ténykörülmények bekövetkezése esetében, a törvény által szabályozott módon veszítheti el (kilépés, elmozdítás, halál, törlés, stb.). De nem veszítheti el saját beleegyezése vagy határozott törvényes rendelkezések fennforgása nélkül. Nem veszítheti el jelesen azáltal, hogy anélkül, hogy magát a közjegyzői kamaránál vezetett lajstromból töröltetné, gyakorlati idejének egy részét bíróságnál vagy ügyvédi irodában végzi, annál inkább, mert ez az ügyvédségi gyakorlat, a közjegyzői képesítés egyik feltétele gyanánt előírt ügyvédi vizsga révén reá nézve elkerülhetetlen.

Ezen a ponton válik fontossá annak a megállapítása, hogy az ügyvédi vizsgának igenis előfeltételét képezi a bizonyos ideig ügyvédi irodában végzett joggyakorlat, de nem előfeltétele az ügyvédi vizsgának az, hogy valaki az ügyvédi testülethez tartozzék, hogy ügyvédjelölt, s mint ilyen, valamely ügyvédi kamara lajstromába bejegyezve volt legyen. Leteheti az ügyvédi vizsgát olyan is, aki nem ügyvédjelölt, ha egyéb előfeltételek mellett, bizonyos ideig ügyvédi irodában végzett joggyakorlatot kimutat. Hogy azilyent (bírósági jegyzőt, közjegyzőjelöltet) arra az időre, melyet ügyvédi irodában tölt, az ügyvédi kamara a saját lajstromába bejegyzi, sőt — hogy mint a budapesti ügyvédi kamara teszi — bejegyezzen lajstromába „ügyvédjelölt“ gyanánt olyan, a közjegyzői kamara lajstromába már bejegyzett és onnan nem is törölt, közjegyzői jelöltet, aki tényleges gyakorlatát nem is ügy-

védnél, hanem kir. közjegyzőnél teljesíti, ez egymindenképen önkényes eljárás, mely semmiféle törvényen nem alapul, sőt a köz- és egyéni jogok legalapvetőbb elveivel ellentétben áll.

Nem iktatható az ügyvédjelöltek lajstromába az olyan egyén, aki nem az ügyvédi testületnek, hanem más törvényes testületnek tagja. Az ilyen rendelkezés közjogi sérelmet jelent az illető másik testületnek törvényes autonómiájára nézve, melyet nevezetes részében, t. i. a testülethez való tartozás kérdésében az ügyvédi kamarák határozati jogának rendel alá; de közjogi sérelmet jelent az egyénre nézve is, akit kényszer útján egy olyan másik testület tagjává avat, amelyhez tartozni nem kíván; közjogi anomáliákat teremt, mert kettős igazgatási hatáskört és fegyelmi alárendeltséget létesít egy és ugyanazon hivatási foglalkozás számára; amivel szemben nem lehet felhozni, hogy egy és ugyanazon egyén például mint ügyvéd és egyetemi tanár kettős testületi hovátartozósággal és fegyelmi alárendeltséggel bírhat, mert ebben az esetben tényleg két különálló minőség és foglalkozás egyesül egy és ugyanazon személyben és a közjogi hovátartozás előfeltételei is a két külön testületre vonatkozásban, úgy a subjectív, mint az objectív jog szempontjából, adva vannak. Holott olyankor, midőn egy a közjegyzői kamara lajstromába bejegyzett közjegyzői jelölt jegyeztetik be ex offo mint ügyvédjelölt az ügyvédi kamarák lajstromába, a valóságban nincs kétféle foglalkozás, hanem csak egy és azonos hivatási foglalkozás és az egyik testülettől való elszakításnak és a másik testületbe való bekebelezésnek sem a subjectív, sem az objectív jog szempontjából előfeltételei adva nincsenek.

Nem is rendeli el ezt a törvénytelen eljárást az ügyvédi vizsgára való bocsátás föltételeit szabályozó 22760/1907. számú igazságügyministeri rendelet, melyre tudtunkkal a budapesti ügyvédi kamara a maga igazolásául hivatkozik arra való utalással, hogy a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság ezen rendelet alapján követeli meg az ügyvédjelöltek lajstromába történt bevezetést igazoló ügyvédi kamarai tanusítványt, mint a vizsgára való bocsátás egyik főfeltételét. Mert eltekintve attól, hogy rendeleti úton törvényerejű jogszabályokat változtatni nem lehet, a szóbanforgó rendelet (2. § 1. pont) csak „az ügyvédjelöltek jegyzékébe felvett“, tehát az ügyvédi pályáról jelentkező folyamodókra vonatkozik, nem azokra, akik bírói vagy közjegyzői pályán vannak.

Épen az itteni döntő kérdéstről, hogy t. i. ez utóbbiak is felveendők-e az ügyvédjelöltek jegyzékébe, a szóbanforgó ministeri rendelet nem intézkedik.

Az eljárás törvénytelenége legkirívóbban annak abban a gyakorlati következményében nyilvánul meg, hogy a közjegyzői jelölti intézményt egyszerűen megszünteti. Mihelyt a közjegyzőjelölt, aki ügyvédi vizsgát akar tenni — pedig valamennyi ilyen — az ügyvédi kamara lajstromába kényszerűen bejegyeztetik, ügyvédjelöltté minősítetik, az ügyvédi kamara felügyeleti és fegyelmi hatóságának rendeltetik alá, akkor nincs többé közjegyzői jelölt, akár az egyéni minősítésnek, akár a közjegyzői kamarák hatóságának, akár a testületi köteleknek szempontjából határozzuk meg ezt a jelleget. A százados fejlődésen alapuló, magának a közjegyzőségnek nélkülözhetlen alkatelemét képező, törvény által alkotott közjegyzőjelölti intézményt az ügyvédi kamarák egy autonóm tollvonással az 1874 : XXXV. törvénycikket pusztá papirossá téve, a valóságban megsemmisítik.

II.

Az egységes birói és ügyvédi vizsgáról szóló törvényjavaslat előadói tervezete 14., 18. és 19-ik szakaszaiban ezt a ma még csak sporadikus, de mindenesetre törvényellenes gyakorlatot szentesítené, sőt továbbfejlesztené, amennyiben a joggyakorlatukat még be nem fejezett közjegyzői jelöltek saját testületük fegyelmi hatósága alatt csak az intéssel, mint legenyhébb fegyelmi büntetéssel megtorolható kisebbfokú köteleességszegések esetére szándékozik meghagyni; „súlyosabb köteleességszegés vagy botrányos magaviselet esetében“, valamint „különösen súlyos esetekben“ a közjegyzői jelöltet saját felsőbbségének fegyelmi hatósága alól elvonja s az ügyvédi testület fegyelmi biráskodásának rendeli alá s ezt az utóbbit hatalmazza fel a súlyosabb és legsúlyosabb fegyelmi büntetések kimondására: a közjegyzői jelölt megfeddésére, joggyakorlatának meghosszabbítására, a joggyakorlattól bizonyos helyen eltiltására, sőt a joggyakorlatlól való teljes elzárására; úgyhogy a közjegyzői jelöltek elől a közjegyzői pályának elzárása is az ügyvédi testület hatáskörébe tartoznék; a közjegyzői kartól pedig elvonatnék a testületi jogok egyik leg-

értékesebbje, t. i. a saját növedéke fölötti felügyelet, annak irányítása és nevelése, a közjegyzői hivatás különös feladataihoz alkalmazott erkölcsi felfogás érvényesítésének és a testületi szellem kialakulását és fenntartását biztosító befolyásnak leghatékonyabb eszköze.

Az ilyen reformnak azonban se okát, se célját látni nem lehet és igazságügyi szervezetünk már megállapodott kereteinek megbojgatása nélkül az keresztül sem vihető.

1. Abbeli hatására, hogy a közjegyzői intézmény törvényes autonómiáját és ugyancsak törvényen alapuló szervezetét is megcsonkítaná, az iméntiekben már reámutattunk. Ez a kettős amputatio az 1874 : XXXV. t.-cikknek, tehát igazságügyi szervezetünk egyik alaptörvényének épen szervezeti, tehát a leglényegesebb részében való módosítása útján volna csak foganatosítható. Bizonyosak vagyunk benne, hogy az ilyen szándék Nagyméltóságodtól távol áll. Fölöslegesnek tartjuk tehát a nyilvánvalóan káros következményeket, mikkel az ilyen újítás járna, a közjegyzői intézmény elsorvasztását, jogszolgáltatásunknak evvel járó visszafejlését bővebben bizonyítani. Mint talán kevésbé szembezőkő, de nem kevésbé káros következményre csak arra akarunk még reámutatni, hogy a közjegyzői intézmény kiváltságainak illetén megcsorbítása az ügyvédi testületre való átruházásával, a közjegyzőségnek az ügyvédség mögé és alája rendelését, az ügyvédségnek bizonyos primatusát is jelentené a közjegyzőség fölött, mely ugyancsak lehetetlen, hogy Nagyméltóságod szándékában volna. Az ilyen capitis deminutio a közjegyzőséget erkölcsi támaszaitól fosztaná meg és már ezzel magával is feloszlásának egyengetné útját. Erre a közjegyzőség reá nem szolgált és az nem is állna semmiféle igazságügyi érdeknek vagy célnak szolgálatában.

2. A közjegyzőség az 1874 : XXXV. t.-cz. alapján önálló és független szerve a jogszolgáltatásnak, mely a hasonlókép önálló és független ügyvédi testülettel semmiféle szervi kapcsolatban nincs. Ezen önállóságnak és függetlenségnek bármely részében, de kivált oly fontos részében, mint a fegyelmi hatóság, korlátozása és csorbítása önmagában is, de különösen ha az ügyvédi testület javára történnék, a mai jogszolgáltatási szervezet alapelveibe ütközik. A közjegyzői önállóságnak és függetlenségnek olyan irányban való korlátozása, hogy a közjegyzőség a bírósággal vagy

az igazságügyi igazgatással hozassék szorosabb nexusba, még gondolható volna, legalább is nem állana oly kirívó elvi ellentétben a jogszolgáltatás mai szervezetével; mert a közjegyzőség mai hatásköre szerint a perenkivüli jogszolgáltatás bizonyos hatósági teendőit is végzi, tehát bizonyos fokig hatósági közeg is. De olyatén korlátozása a közjegyzői intézmény önállóságának és függetlenségének, mely az ügyvédség javára történik, egészen határozottan ellentmondásban áll jogszolgáltatásunk mai berendezésével, mely az ügyvédséget ezen szervezet hatósági jellegű, vagy hatósági teendőket végező intézményeitől és közegeitől élesen elválasztja, sőt azokkal a jogkereső közönség érdekében bizonyos eszmei ellentétbe helyezi. A tervezett újítás tehát nemcsak az 1874 : XXXV. t.-cz. módosítását tenné szükségessé, hanem mai jogszolgáltatási rendünk elvi szempontjainak is — nem látható be, mi célból — kikezdésével járna.

3. Amilyen kevésbé indokolható a közjegyzőség szervezeti garanciáinak gyöngítése s avval az intézmény jelentőségének leszál-
litása, époly kevésbé tekinthető általános igazságügyi szempontokból szükségesnek vagy célravezetőnek az ügyvédség jogszolgáltatási helyzetének és társadalmi jelentőségének ez a felfokozása, mely a tervbevett — elvi jelentősége szerint semmiképp sem kicsinyelhető — reformnak okvetlenül következésében járna. Az ügyvédi karon belül egy idő óta nyilvánuló az a törekvés, hogy az ügyvédség szélesebb hatáskört és nagyobb jelentőséget nyerjen. Az ügyvédközjegyzőség eszméjét propagáló mozgalom is ennek a törekvésnek volt egyik kifejezője és a tervbe vett reform kétségkívül annak malmára hajtáná a vizet. Ez a törekvés nem egyedül az ügyvédség anyagi helyzetében birja indítékait, hanem az ügyvédség óriási számbeli megnövekedésével egybefüggő tünet, mely a társadalmi evolúció törvényeiben birja gyökerét, amennyiben az egyes osztályok meggyarapodásukkal mindig párhuzamban fokozni igyekeznek társadalmi súlyukat és hatalmukat is. Úgyde ami az ügyvédséget illeti, épen azt az egy dolgot ismerik el minden oldalról és nem utolsó sorban magának az ügyvédségnek köreiben is, hogy ez a szertelen számbeli megnövekedés nem egy rendszeres fejlődési folyamat eredménye, hanem kivételszerű viszonyok által okozott tünet, mely minden egészséges fejlődési előfeltételt nélkülöz; s ezért a szóbanforgó törekvések érvényesülése nemcsak jogosultnak nem tekinthető, de egyenesen veszedelmet jelent jogszol-

gáltatásunkra és magára az ügyvédségre nézve is. Mert eredményében a különféle jogszolgáltatási hatáskörök egyensúlyát megbontaná s az ügyvédséget igazi rendeltetésétől hova-hamarább elterelné. Úgyhogy egy megfontolt és előrelátó igazságügyi politika ezen törekvést megerősítő és elősegítő reformok helyett inkább olyanokról kellene, hogy gondoskodjék, melyek annak korlátok közé szorítására alkalmasak és pedig úgy a jogszolgáltatásnak, mint magának az ügyvédségnek is érdekében. Hogy az ügyvédség senki által kétségbe nem vont mai válságában, szerves kapcsolatba hozassék a bár még tökéletlenül kifejlődött, de gyökeréig egészséges közjegyzői intézménnyel, az már az ezen kapcsolattól elválaszthatlan átrokonulási folyamat kilátása miatt is egy mindenképpen elvetendő gondolat.

4. Az ügyvédség arra, hogy a közjegyzői testülethez tartozó egyének fölött fegyelmi hatóságot gyakoroljon, ezen hatóság természetében fekvő belső okoknál fogva sem lehet hivatott. Az ügyvédség szabad kereseti foglalkozás és ameddig az marad, addig az az erkölcsi felfogás, mely a kereseti kérdésekkel összefüggő magatartását szabályozza, szükségképen a szabad verseny kényszerűségeinek behatása alatt fog állani, és többé-kevésbé elűtő lesz az olyan társadalmi osztályok és kereseti foglalkozások felfogásától, melyeknek — mint a közjegyzőség is — kereseti feltételei a szabad verseny esélyeitől és kényszerűségeitől mentek. Ezzel távolról sem akarjuk az ügyvédi keresetre mérvadó erkölcsi felfogás színvonalát leszállítani; nagyrabecsülésünk az ügyvédi hivatás iránt feltétlen és korlátlan. Általában is képtelen és megengedhetlen volna az egyes hivatásoknak illetén osztályozása és például az iparnak vagy kereskedelemnek, melyeket még inkább nyomnak a szabad verseny kényszerűségei, ily szempontból akár a tisztviselői, akár az ügyvédi hivatás mögé helyezése. Csak azt akarjuk megállapítani, hogy ami az egyik hivatás keretében mint magatartási és kereset-tevékenységi szabály természetes, jogos és tiszteletreméltó, az egy másiknak keretében olyan lehet, mely ezen másik hivatás feltételeivel és feladataival össze nem egyeztethető. Ezt különben ott, ahol egyes hivatási ágakra nézve a fegyelmi felelősség szabályozva van, magának ennek a szabályozásnak különböző módja is megerősíti, ami pedig különösen az ügyvédséget illeti, ismeretes, hogy legtekintélyesebb képviselői küzdenek azon méltánytalanság ellen, hogy az ügyvédség mai

helyzetében az egyes ügyvéd kereseti tevékenységét illetőleg egy elmúlt idő felfogása érvényesüljön, olyan időé, melyben a szabad verseny az ügyvédi hivatás körén belül is többé-kevésbé még korlátozva volt.

Világos ezekből, hogy az ügyvédségre ruházotván a közjegyzői testület egyrésze fölött a fegyelmi hatóság, a közjegyzőségre nézve idővel lehetetlenné válnék, tagjainak főleg a kereseti kérdésekkel összefüggő hivatási magatartásában, azt a kari felfogást érvényben tartani, melyet az intézmény különös viszonyai lehetővé és a köz érdekében parancsolóvá is tesznek; annál inkább, mert a közjegyzői karnak a saját magáétól elütő felfogás irányítása alá kerülő része épen a testület növedéke, fiatalsága volna, ez az irányítás tehát abban a fogékony korban érvényesülne, mely az ember egész későbbi fejlődésére nézve határozó szokott lenni.

5. Az előadói tervezet csak a kir. közjegyzőnél és a kir. kincstárnál, vagy a közalapítványoknak perbeli képviselőjére rendelt hivatalnál alkalmazott joggyakornokokra nézve állapítja meg, hogy róluk az ügyvédi kamara vezet lajstromot (14. §), hogy joggyakorlatokról az ügyvédi kamara állít ki tanusítványt (18. §) és hogy fölöttük a fegyelmi biráskodást az ügyvédi kamara fegyelmi bírósága gyakorolja (19. §).

Ellenben a bíróságnál és a kir. ügyészségnél alkalmazott joggyakornokokról a tervezet szerint nem az ügyvédi kamara, hanem az illető bíróság vagy kir. ügyészség vezetője állít ki tanusítványt, s a fegyelmi biráskodást fölöttük nem az ügyvédi kamara, hanem a kir. bíróságok és ügyészségek segédszemélyzetének fegyelmi bírósága gyakorolja. Ezek az utóbbi rendelkezések teljesen megokoltak, mert a bíróság és a kir. ügyészség törvény által alkotott testületek, melyek önálló közjogi jelleggel és ennek folyamán egyebek közt saját fegyelmi hatósággal is bírnak. A tervezet úgy ezt a közjogi jelleget, mint az abból folyó köz- és egyéni jogokat respektálja és bár a joggyakornok azáltal, hogy bírósági (vagy kir. ügyészségi) joggyakorlatra bocsátatott és a fogadalmat letette (10. §), nem lép be még ezen hatóságok testületi kötelékébe: a tervezet mégis — és joggal — nem engedi meg, hogy a bárcsak ideiglenesen ezen hatóságok alkalmazásában levő egyén fölött egy másik hatóság felügyeleti vagy fegyelmi jogokat gyakoroljon és ezáltal a bíróságok és kir. ügyészségek közjogi körzetébe beavatkozzék; még akkor sem, midőn az illető a bíróságnál alkalmaz-

zott joggyakornok esetleg még korábban ügyvédnél folytatott volt joggyakorlatot és az ügyvédi kamara lajstromába a bírósági gyakorlatra lépés után is, beleegyezésével bejegyezve, tehát bírósági gyakorlata alatt is esetleg az ügyvédi testület tagja maradt.

Úgyde a közjegyzőség hasonlóképpen a törvény által alkotott saját fegyelmi hatósággal bíró önálló közjogi testület, sőt ez a jellege még kiemelkedőbb, mert az állami hatóságok kötelékén kívül van szervezve és különös törvényre támaszkodik. Ennélfogva az, hogy a közjegyzőség a fennforgó kérdést illetőleg ugyanazon elbánásban részesüljön, mint a bíróság és a kir. ügyészség, (hogy a gyakorlatot kir. közjegyzőnél teljesítő joggyakornokokról a közjegyzői kamara vezessen lajstromot; erről a gyakorlatról ugyancsak a közjegyzői kamara állítson ki tanusítványt és ezen joggyakornokok fölött a közjegyzői kamara gyakorolja a fegyelmi hatóságot), nemcsak hogy megokolt és pedig épp annyira, mint a bíróság és kir. ügyészség hasonló kiváltsága, de az érvényben álló törvények és közjogi szabályok egyenes postulatuma, melyet csak ezeknek módosításával lehetne elmellőzni.

Hogy a kir. kincstárnak vagy a közalapítványoknak perbeli képviselőjére rendelt hivataloknál alkalmazott joggyakornokokat illetőleg az előadói tervezet mily szempontok vezették, annak vizsgálata nem reánk tartozik. Annyit azonban megállapíthatni vélünk, hogy ezek a joggyakornokok speciálisan ügyvédi gyakorlatot folytatnak s az illető hivatalok nem autonóm közjogi testületek, mint a közjegyzőség. Úgyhogy az előadói tervezetnek az ezen hivataloknál teljesített joggyakorlattal szemben elfoglalt álláspontja a kir. közjegyzőnél töltött joggyakorlatra nézve okszerű analógiául nem szolgálhat.

6. Talán nem tévedünk, ha azt hisszük, hogy az előadói tervezet a szóbanforgó rendelkezéseknél főképpen az eljárás lehető egyszerűsítésének szempontja vezette. Méltóztassék azonban megengedni, hogy ezt az egyszerűsítést — ha az a fenti aggályokkal és sérelmekkel szemben egyáltalán célbavehető — nevezetesen nem látjuk. Ugyanis a tervezet kötelezőnek rendelve a bírósági joggyakorlatot, minden ügyvédi vizsgára jelentkező joggyakornok kivétel nélkül legalább is két joggyakornoki tanusítványt tartozand felmutatni; hármat és többet, ha esetleg kir. ügyészségnél is teljesített joggyakorlatot, vagy az ügyvédi gyakorlatot nem egyfolytában teljesítette. Ilyen körülmények között, egyszerűsítés

szempontjából, igazán nem játszhat szerepet, hogy kivételes, majdnem csakis a közjegyzői pályára törekvő gyakornokokra szorító esetekben, egy gyakorlati tanusítvánnyal több terhelendit a kérvényező. Ami a lajstromozást illeti, a tervezet szerint az ügyvédi kamaráknál vezetett lajstromokba nem lesznek felveendők azok, akik a gyakorlatot bíróságnál vagy kir. ügyészségnél teljesítik, úgyhogy ezek a lajstromok az ügyvédi vizsgára készülők nyilvántartása szempontjából jelentőséggel birni nem fognak. Feladatuk különben is nem ebben álland, hanem abban, hogy a testületi felügyelet és fegyelem fentartását lehetővé tegyék. Ez utóbbinak azonban más testületek tagjaival szemben törvény szerint ugy sincs helye. Ha pedig a tervezet értelmében a törvény annak jövőben helyt adna, úgy a felügyeleti és fegyelmi viszonyoknak nem egyszerűsítése, hanem olyan bonyolulttá tétele származnék belőle, mely következményeiben ma még át sem tekinthető. Ennek a rendszernek szövevényes voltát azután még az tetéznék, hogy az [csak részleges volna, a bírósági és ügyészségi gyakorlaton lévőkre ki nem terjedne. Mindehhez járul, hogy az újítás éket verne a közjogok ama rendszerébe, mely ma az egyes igazságügyi testületek jogait és egymáshoz való viszonyát szabályozza. Tenné pedig ezt nem egy, a rendszer elveit átfogó reformmal, hanem egy annak egészével össze nem függő töredékes változtatással, úgyhogy még ha ez az utóbbi tényleg egyszerűsítést jelentene is, — ami azonban, mint érintők, szintén nem áll, — azon a szűk körön túl, melyben egyszerűsítő hatását gyakorolhatná, a közjogi viszonylatok szélesebb körzetében igen nagy zavaroknak és bonyodalmaknak válnék kútforrásává.

Valóban egyszerűség szempontjából is legtanácsosabb a fennálló jogi helyzetet, már messzenyuló összefüggéseinek fogva is, fentartani s a közjegyzői testület saját tagjai fölött való felügyeleti és fegyelmi hatóságából folyó következményeket a jövőben egységes bírói és ügyvédi vizsga szervezése körül is érvényre juttatni.

III.

Kérelmünk mindezeknél fogva a tervezet 14., 18. és 19-ik szakaszainak olyatén módosítására irányul, hogy azokról, akik joggyakorlatot kir. közjegyzőnél teljesítenek, az illető kir. közjegyzői kamara vezessen lajstromot, erről a joggyakorlatról ugyancsak a kir. közjegyzői kamara állítson ki tanusítványt és ezen joggyakorlaton levők fölött a fegyelmi bíraskodást a közjegyzői törvények értelmében a közjegyzői kamara gyakorolja.

A tervezet egyéb rendelkezéseit illetőleg a következőket bátorkodunk megjegyezni:

A 20. § második bekezdése azt mondja, hogy „az ügyvédnél töltött joggyakorlat idejéből egy évet a nyugdíj kiszabásánál szintén számításba kell venni“. Nem hihetjük szándékosnak azt, hogy a közjegyzőnél töltött joggyakorlatról ezen rendelkezésben említés nem tétetett, aminek tárgyi oka nem volna, a közjegyzői intézmény lealázását jelentené, és mind az intézményre, mind a joggyakorlaton levőkre azzal a hátránnyal járna, hogy ez utóbbiak a közjegyzői gyakorlatot lehetőleg kerülnék. A szóbanforgó rendelkezés tehát nagyobb világosság kedvéért úgy volna módosítandó, hogy: „az ügyvédnél vagy kir. közjegyzőnél töltött joggyakorlat idejéből“ stb.

Hasonló szempontból a tervezet 21. §-a második bekezdésében „a felerészben pedig az igazságügyminisztérium, a felső-bíróságok, a koronaügyészség és a kir. főügyészség tagjai“ szavak után „a kir. közjegyzők“ szavak volnának beszúrandók.

Végül az „egységes bírói és ügyvédi vizsga“ kitétel helyett az „igazságügyi vizsga“ (Justizprüfung) elfogadását ajánljuk. Ez az elnevezés, nagyobb rövidegésén felül, megfelelőbbnek látszik azért is, mert a vizsga a tervezet értelmében — nagyon helyesen — jövőre tisztán képesítő jellegű lesz, minősíteni sem bírónak, sem ügyvéddé (24. §) nem fog. Képesítés szempontjából pedig a vizsga nemcsak a bírói és ügyvédi hivatásokra, hanem a kir. ügyészi, kir. közjegyzői pályákra, sőt bizonyára az igazságügyi államszolgálat minden ágára és hivatalára is képesítendő.

A budapesti kir. közjegyzői kamara 1912. évi június 28-án tartott üléséből.

Elnöki iktató.

Füzesséry Dezső dr. nagymihályi kir. közjegyző körlevelet intézett a kartársakhoz — így én hozzám is, — melyben arra kért, hogy hivatalos alakban, elnöki szám és hivatalos pecsét alatt közöljük vele, hány oldalra szokott terjedni a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvből általunk készített osztálykivonat, ha az örökösök a hagyatékot egyenlő hányadokban, osztatlan közösségben, özvegyi joggal terhelten veszik át s milyen díjat állapít meg érte a bíróság?

Örömmel ragadtam meg az alkalmat, hogy a kérdésre a kimerítő választ *magánlevélben* megadjam. A kívánt *hivatalos alakban* azért nem teljesíthettem a kérést, mert elnöki iktató vezetésére a közjegyző kötelezve nincs, ezért én ilyen könyvet nem is vezetek és ilyen levélnek hivatalos számot sem adhatok. Kifejezést adtam abbéli nézetemnek is, — melyről szívesen engedem meg, hogy részemről csak egyéni vélemény s meggyőzetni is örömmel engedem magam az ellenkezőről, — hogy a közjegyző elnöki iktató vezetésére egyáltalában nincs is jogosítva s ha vannak kartársak, akik ilyet mégis vezetnek, ezt anélkül teszik, hogy arra akár kötelezve, akár jogosítva volnának. Azt a választ kaptam erre, hogy semmilyen törvényes faktor meg nem tilthatja a közjegyzőnek, hogy akár ezer iktatókönyvet használjon s azért, ha vannak kollegák, akik elnöki iktatót vezetnek, azt joggal teszik.

Lehet, hogy érdemén felüli fontosságot tulajdonítok a kérdésnek, mégsem hiszem egészen érdektelennek, tisztázni, kinek van igaza? Engem magábanvéve a fenti kijelentés, továbbá a tekintélyekre való hivatkozás még nem tudott eltéríteni eddigi véleményemtől.

Elismerem, hogy nem szabatosan fejeztem ki vele szemben magam. Tényleg igaz, hogy az előírt könyveken kívül annyit, — akár ezeret — vezethetek, amennyi nekem jólesik. Iktathatom a telekkönyvi szemléket, hatóságoknál való közbenjárásokat, a felek egyszerű tudakozódásait, a teljesített fizetéseket, ha úgy tetszik nekem, még a holdváltásokat is, aminthogy csakugyan ismertem egy kollegát, aki hivatalos számok alatt, külön iktatóba vezette be a bevételeit, kiadásait, kintlévő követeléseit s *ezen számok alatt*

bélyeg- és portómentesen intézett a felekhez felszólításokat, kért végrehajtásokat és adott ki nyugtákat. Hivatalosan senkinek sem jött tudomására a dolog, így haláláig üzte ebbeli játékeit. Kétségeim vannak azonban aziránt, hogy az ilyen könyvek hivatalos könyvek s az azokból kivehető tétel- vagy sorszámok olyan hivatalosan felhasználható ügyszámok lennének, melyek alatt a közjegyző hivatalos levelezéseket nemcsak folytathat, de még portó- és illetékmentességet is élvezhet. Azt, hogy a közjegyző az effajta ügyekről iktatókönyvet vezessen s az oda bevezetett ügyeknek ügyszámot adjon, tényleg semmiféle törvényes faktor meg nem tilthatja, ez a szokás azonban minden közjegyzőnek magánszórakozása marad, amit lehet tekinteni dicsérendő lelkiismeretességének, pontosságnak és rendszeretnek, nem hinném azonban, hogy az ilyen könyvekből kiszedhető ügyszámokat hivatalosan bármily célra felhasználni, így az azokkal kísért levelezéseket hivatalos pecséttel ellátni szabad lenne. Az ilyen könyvek tétel- vagy sorszámai hivatalos súly, vagy jelentőség tekintetében teljesen egyenértékűek azokkal a számokkal, amelyekkel — ha úgy esik jól nekem — ellátom a blankettaszekrényem egyes fiókjait és jegyzéket készítek a fiókok számairól.

Semmit sem változtat a kérdésen az, hogy a közjegyzők tekintélyes része tényleg állandóan vezeti az elnöki iktatót, vagy bármely más, törvényesen elő nem irt könyvet. Ez a gyakorlat még se nem olyan általános, se nem olyan régi, hogy a jogszokás szentesítette volna.

Nem azt tartom tehát lényegnek, hogy az ilyen könyv *tartása és vezetése* tilos (ebben engem fentisztelt kartársam alaposan félreértett), hanem azt, hogy az ilyen, épen nem hivatalos, csak magán iktatókönyv tétel- vagy sorszámai hivatalosan felhasználni, ezen számok alatt közjegyzői pecséttel ellátva akár megkereséseket intézni, akár válaszokat adni, vagy ezen számok felhasználásával akár bélyeg-, akár postai portómentességet élvezni a közjegyzők jogosítva nincsenek.

A törvény és utasítás taxative sorolják fel azokat a könyveket, melyeket a közjegyző vezetni köteles. Amit ezenfelül vezet, az hivatalos könyv nem lehet, sorszámai hivatalos ügyszámoknak nem tekinthetők és ilyeneként fel nem használhatók. Egyszerűen a közjegyző rendszeretetének bizonyítékai.

Támogatják nézetemet a postai és illetékszabályok is.

Ugyanis mindazt, amit az illetékes faktorok a közjegyző hivatalos levelezésének kívántak minősíteni, az ill. díjjegyzék 14., 46. és 65. tételei, a postai üzleti szabályzat 25. §-a, a 20930/1875. és 39437/1895. I. M. sz. rendeletek és egyéb jogforrások portó- és illetékmentességben részesítették. Ezek a szabályzatok a közjegyzők egymásközötti levelezését (a bírói megbízásból intézettekét kivéve) olyanként, mint ami illeték- és portómentességben részesül, sehol nem említik. Ebből következik, hogy ezek a szabályok a közjegyzők bírói megbízáson kívül egymáshoz intézett megkereséseit és azokra adott válaszait hivatalos levelezésnek nem tekintik. Ami pedig nem hivatalos levelezés, az sem hivatalos ügyszámmal, sem hivatalos pecséttel el nem látható. Amennyiben mégis ellátnák azokkal, a pecsét használata nézetem szerint meg nem engedett, az ügyszám pedig egyértékű az ügyvédek vagy nagyobb kereskedők által levelezéseikben szintén csak rendszeretből, saját könnyebbségükre használni szokott sorszámokkal.

Megnyugtató, ha más nézetben lévő kartársaim megtennék soraimra becses észrevételeiket s én örülnék legjobban, ha sikerülne nekik nézetem helytelenségét bebizonyítani.

Horthy István
ilosvai kir. közjegyző.

A hagyatéki osztálykivonatok tárgyában kibocsátandó igazságügyministeri rendelet.

I.

Az országos egylet előterjesztése az igazságügy-ministerhez.

Nagyméltóságú Minister Úr! Kegyelmes Urunk! A magyarországi kir. közjegyzők országos egyletének központi bizottsága mai napon tartott ülésében foglalkozott Nagyméltóságod f. é. május hó 10-én T. 297/141. szám alatt kelt, a kir. közjegyzői kamarához intézett leiratában mellékletét képező, az 1912. VII. t.-cz. 29. §-a alapján készítendő kivonatokra vonatkozó rendelet-és mintatervezettel.

Szükségesnek tartotta pedig az ezzel való beható foglalkozást — a tervezett rendelet kétségkívül átmeneti jellege dacára is — azért, mert az nemcsak a gyakorlati élet követelményeit hagyja figyelmen kívül, hanem magának, a lényegnek, az 1912. VII. t.-cz. 29. szakasza egyedüli céljának, a bíróságok tehermentesítésének is egyenesen útját állja s a kir. közjegyzőkkel szemben méltánytalan.

Mint a véleményadásra bár fel nem hívott, de a közjegyzői intézményt érintő kérdésekben hivatott tényező kérjük Nagyméltóságodat, hogy a tervezett rendelet kibocsátásánál méltassa figyelmére az alábbiakat.

Nem bírálni akarjuk a rendelet-tervezetet, hanem a közérdeket kívánjuk szolgálni akkor, amikor mindenekelőtt reámutatunk arra, hogy a tervezet egyenesen útját állja azon törekvéseinknek, hogy a bíróságok munkaterhét a hagyatéki ügyekben könnyítsük, illetve lehetővé tegyük azt, hogy a nem is bírói funkciót képező hagyatékátadás ne vonjon el a bíróságoktól másra hivatott munkaerőt.

A rendelet-tervezet a 13.100/I. M. 1912. számú rendelettel életbeléptetett — s immár meggyőződésünk szerint kellő kiegészítésekkel célravezető — bélyegző-rendszert eltörli s ehelyett ismét szellemi munkát ró a bíróra és másolómunkát a kezelő személyzetre.

Ezzel aztán lehetlenné lesz téve a könnyítés.

Mi a bélyegző-rendszer célja? Hogy a bíró csak aláírást adjon, a kezelő pedig csak expedíáljon. Amíg ezt meg nem valósíthatjuk, addig tehermentesítésről beszélni nem lehet.

Amíg a bíró felelőssége a bélyegzővel tett rendelkezésen túl az egyes kivonatokra, azok tartalmára is kiterjed, addig — még a bélyegző-rendszer mellett is — csak munkaszaporulatról lehet szó.

A felelősség a bíró és közjegyző között megosztandó volna.

A bíró felelőssége arra terjedjen, hogy az átadás feltételei az iratok szerint megvannak és annak a bélyegző reáütésével adjon kifejezést. A közjegyző felelőssége viszont a tárgyalási jegyzőkönyvben foglaltak valódiságát és a kivonatokat, azoknak a tárgyalási jegyzőkönyv kiírt tételeivel és a bírói fogalmazványul szolgáló példánnyal való megegyezést fedje, és ezt a tárgyalási jegyzőkönyvön kívül minden egyes kivonatnak aláírásával vállalja.

A kivonatok tehát a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvnek quasi hiteles kiadványai legyenek.

Amint a felelősség ily módon megoldást nyer, 13.100/I. M. 1912. számú rendelettel kötelezővé tett bélyegző használata mellett szinte meg van oldva az egész kérdés.

A bélyegző-rendszert tehát továbbra is fenntartandónak véli, de a kivonat helyességeért a közjegyző feleljen, viszont ezen felelősség-vállalásért honoráltassék.

Ami a minden hagyatékban előforduló egyéb rendelkezéseket illeti, azok gondot már nem adnak, mert azok a kivonatokon helyt találhatnak anélkül, hogy a bírónak az ellenőrzésen kívül más munkát adjon.

Ugyanis a tárgyalási jegyzőkönyv szövegébe beveendő mindaz, mi a végzés tartalmához szükséges, és a tárgyalási jegyzőkönyv végén a közjegyző — quasi a tárgyalási anyag rövid recapitulációjaként, de már rendelkező formában felveszi az összes teendőket.

Ezen további rendelkezések között első helyet foglalna el az adóhivatalhoz az illetékkiszabás iránt intézett felhívás, — azonban kiemeljük, hogy ez a megkeresés teljesen is feleslegessé tehető, ha egy egyszer s mindenkorra kiadandó pénz, — és igazságügy-ministeri rendelettel köteleztetnének az adóhivatalok, hogy a kivonat, hagyatéki kimutatás s mellékleteinek vételétől számított 30 nap alatt tartoznak az illetéket megszabni, a felekkel és bírósággal közölni, mert ellenesetben azok biztosítása iránt a bíróság részéről intézkedés nem történik.

Ezáltal évente sok százezer kivonat az adóhivatalnak szóló megkeresés terhétől szabadulna meg.

Felveendő lenne természetesen a közjegyzői költségek s esetleges ügygondnoki díjak összegeinek kitételével azok megfizetése iránti rendelkezés, jogerő utánra a bekebelezésekre, kiutalásokra, felosztásokra stb. vonatkozó rendelkezés is s hogy minderről kik értesítendőek.

Ha most már a jegyzőkönyv ezen része is szóról-szóra lemásoltatik a kivonatba és arra a bíró a bélyegző-záradékat reáüti, azt aláírja és a hivatalos pecséttel ellátja, — a kivonat rendeltetésének megfelelőleg bírói végzéssé válik, mely a hagyatékban előforduló összes rendelkezéseket kimeríti, szabatos és a lehető legrövidebb lesz.

Kétségtelen azonban az is, hogy ezzel a közjegyzőkre a kivonatokért törvényileg megállapított írásdíjakból nem fedezhető anyagi áldozattal járó munka hárul, mert a hagyatékok ilyen módon való felszerelésére a leíron kívül egy évi 2400 K. fizetéssel bíró jelöltet, vagy — mert sajnos, a jelenlegi kinevezési rendszer miatt ma már ilyen nem kapható — jobb minőségű, megbízható segédet kell tartania, s így a közjegyzőknek a munkáért való anyagi honorálása is elkerülhetetlenné válik.

Ennek megállapításánál figyelemmel kell lenni még a munka kvalitására is. Az új rendszer mellett a közjegyző szellemi erőinek teljes együtt-tartásával, a szövegalakítás precizitásával, egy-egy mondat tollbavételénél száz szempontnak figyelembevételével úgy kell dolgoznia, mintha egyenesen a nyomda számára dolgoznék. Hogy ez pedig milyen idegerő-fogyasztással jár, — bizonyításra nem szorul.

De figyelemmel kell lenni ezenkívül még a jogkereső közönség anyagi érdekeire, vagyis arra, hogy az eljárás mégis olcsó, a díjazás a hagyatékok értékével arányban álló, igazságos legyen.

Legmegfelelőbb megoldás lenne a kivonatok után az írásdíjon felül 1880: LI. t.-cz. 11. § b) pontjában megszabott hitelesítési díjak számítását engedélyezni, mert hisz a hiteles kiadvánnyá tétel alapján nem más, mint hitelesítés. Azonban ezen hitelesítési díjra nézve kimondandó lenne, hogy az összes kivonatok hitelesítési díjának összege, a díjatalány felerészének összegét meg nem haladhatja.

Ez nem terheli túl az örökösöket s az összköltség még mindig az olcsóság határai között fog mozogni annál inkább, mert szintén nem szorul bizonyításra az, hogy az adóalapon számított ingatlanértéknek legalább 8—10-szeres tényleges forgalmi érték felel meg, már pedig a legtöbb vidéki hagyatékban csakis adóalapon számított ingatlan szerepel hagyatéki vagyónként.

Méltányos is volna az ilyen díjmegállapítás, mert a közjegyzők általában sok száz hagyatékot tárgyalnak ingyen és számtalan esetben teljesítenek díjtalanul közérdekű munkát s ezért, de különösen azért, hogy a bíróság tehermentesítése céljából igen nagy többletmunkát kell teljesíteni, a kártalanítás nem igazság-talan. Különösen áll ez a vidéki közjegyzőkkel szemben, kik óriási ingyenmunkát végeznek és nagy áldozatokat hoznak ezen ingyenmunka teljesíthetése érdekében.

Ezek után következőleg összegezzük ezen előterjesztésünk tartalmát:

I. Az osztálykivonat foglalja magában:

1. a hagyaték cselekvő és szenvedő állagát s ezek alapján a tiszta hagyaték értékét;
2. az örökösök neveit, lakhelyét, örökhagyóhoz való rokonsági viszonyát és az öröklés jogcímét;
3. a hagyaték megosztására vonatkozó megállapodásokat;
4. a tömegfelosztásra vonatkozó közjegyzői utasításokat;
5. a telekkönyvi megkereséseket, kiutalásokat, és pedig az állampénztári letételekre előirt figyelmeztetéssel;
6. a szükséges rendelkező intézkedéseket;
7. a közjegyzői díjakat részletezve;
8. a jogerő előtti és utáni értesítéseket és az illetékkiszabási megkeresést.

II. A kivonatokra alkalmazza a hagyatéki bíróság a következő záradékot magában foglaló bélyegzőt:

A kir. járásbíróság a fenti kivonatot végzés erejére emeli s ennek alapján a N. N. hagyatékát ezen kivonatban kijelentett megállapodások szerint átadja és a kivonatban foglalt kiutalásokat, megkereséseket és rendelkezéseket végzés joghatályával megerősíti és foganatosításukat elrendeli.

Kelt Kelt

A kir. járásbíróság.

III. A kivonatokért az írásdíjon felül az 1880. évi LI. t.-cz. II. § b) pontjában meghatározott hitelesítési díj engedélyeztessék, úgy hogy az összes kiadványokért ennek végösszege a díjátalány fele összegét meg nem haladja.

II.

A pécsi kir. közjegyzői kamara határozata.

A pécsi kir. közjegyzői kamarának 1912. április 11-én tartott ülésében elnök előterjeszti, hogy az 1912. évi VII. t.-cz. és a m. kir. igazságügyminister urnak 13100/1912. sz. a. életbeléptetett rendelete a kir. közjegyzőkre ellenérték nélküli nagy munkát ró, hogy a bíróságok munkaterhét könnyítse.

A gyakorlat embere azonban csakhamar reájön, hogy a közjegyzői kar ezen megterhelése daczára a tulajdonképeni cél, a bíróság könnyítése, e törvénycikkek és rendelet szoros betartása mellett nemcsak elérve nem lesz, hanem ellenkezőleg, a bíróságokra az eddiginél tetemesen több munka hárul, a rendeletben megszabott bélyegző pedig egyetlen esetben sem használható.

Az eddiginél több munkát ró a bíróra azzal, hogy:

1. A hagyaték áttanulása után meg kell állapítania, hogy a kivonat tartalmazza-e az 1894. évi XVI. törvény VII. fejezetében elősoroltakat. Tehát nemcsak a tárgyalási jegyzőkönyvet, hanem beleilleszkedve a kivonatot készítő kir. közjegyző gondolatmenetébe, a kivonatot is külön tanulmány tárgyává kell tennie.

2. A kivonat bírósági fogalmazványt képező egy példányát össze kell hasonlítani az eredeti tárgyalási jegyzőkönyv vonatkozó részeivel és szóról-szóra egyeztetni az osztályt tartalmazó részszel.

3. Szóról-szóra egyeztetnie kell a kivonat többi példányait a fogalmazványként szereplő példánnyal, az íráshibákat kijavítania, az esetleg tévesen kihagyott részeket pedig mindezeknek megjegyzésével pótolnia, mert enélkül az egyes példányokat eredeti átadóvégzésenként saját felelősségére ki nem adhatja.

4. A bélyegző felretételével reá kell vezetnie a példányokra a szükséges külön rendelkezéseket.

5. Ugyancsak a bélyegző felretételével oly záradékot kell a kivonatokra vezetnie, mely a közjegyző díjainak és költségeinek az 1894. évi XVI. t.-cz. 121. §-ban előirt megállapítását, a díjak és költségek ki nem fizetése esetében pedig a feleknek kötelezését is magában foglaló rendelkezést tartalmazzon.

6. Kétség elé állítja a bírót és sok kellemetlenség elé a közjegyzőt a kivonatok írásdíjának megállapításánál is, mert a közjegyző az 1894. XVI. t.-cz. 121. §-a szerint köteles összes díjait és költségeit magában a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvben felszámítani, holott a kivonatok csak a tárgyalás befejezése után esetleg hetek múlva készülvén, azoknak terjedelme biztos pontossággal előre meg nem állapítható.

Mindezen, a gyakorlat folytán még bizonyos szaporodó nehézségek lehető elhárítása érdekében indítványozza az elnök, hogy tegye a kamara a követendő eljárást tanácskozás tárgyává és megállapodását úgy a kamara tagjaival, mint a kamara területén működő kir. járásbíróságokkal figyelembevétel céljából közölje.

Ezen indítvány alapján a kamara hosszas, minden kérdést bőven megvilágító tanácskozás után a következő határozatot hozta.

Határozat.

A pécsi kir. közjegyzői kamara az 1912:VII. t.-cz. 29. és 30. §§-aiban előirt rendelkezések mikénti alkalmazására nézve a következőket ajánlja a területén működő kir. közjegyzők figyelmébe:

Az idézett törvény a kir. bíróságok tehermentesítését czélozza. Ha azonban a hiányokat czélszerű gyakorlati intézkedések nem pótolják, nemcsak a várt eredményt nem nyújtja, hanem az eddiginél jelentékenyen több munkát ró a kir. bíróságokra.

Miután azonban a közjegyzői kar a közérdek szolgálatát mindenkor elébe helyezte még jogos magánérdekének is, ebből kifolyólag, noha a törvény és rendelet olyan munkatöbbletet is ró a közjegyzőkre, amelyért ellenértéket nem ad, kész a közjegyzői kar a kir. bíróságoknak — kötelezettségén túl is — segítő kezet nyújtani ahoz, hogy annak munkája tényleg könnyíttessék s ezzel az ügyek gyorsabb, egységes, surlódás nélküli elintézése biztosíttassék.

Ez érdekből kívánatosnak tartja a kamara, hogy a közjegyzők lépjenek érintkezésbe illetékes bíróságaikkal és velük — az ezen határozatban körvonalozott felfogásnak is figyelembevételével — a követendő eljárásra nézve minden a gyakorlatban jelentkező olyan esetre, melyre a törvény és rendelet irányt nem jelöl, illetőleg az eljárás célravezető módosítására nézve állapotjanak meg.

A kamara az illetékes faktorokkal elnöke útján folytatott eszmecsereinek is figyelembevételével, a következőket véli megvalósítandóknak.

1. A kivonat ne képezzen egy önálló elaborátumot, melyet a bírónak külön tanulmány tárgyává kell tennie, hanem a közjegyzők a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyveket már úgy szerkesszék, hogy azoknak — az átadóvégzéséhez szorosan nem tartozó részek kihagyásával való — egyszerű lemásolása képezze a törvényszerű kivonatot s így a bíróság az eredeti tárgyalási jegyzőkönyv áttanulását már láthassa magát a kivonatot is.

2. Hogy a bíróság a kivonatot nyerő érdekelteknek kikérésétől, lakásuk megállapításától s mindennek jegyzékbevételétől, továbbá a kivonatpéldányoknak úgyszólván az egész hivatalos munka-

időt igénybe vevő egyeztetésétől felmentessék, szinte elkerülhetetlennek látszik, hogy a közjegyző a kivonatpéldányokat az eredeti tárgyalási jegyzőkönyvvel egyeztesse és bélyegmentesen hitelesítse, a birói fogalmazványul szánt kivonatpéldányra pedig az érdekeltek (a kivonatot nyerők) nevét és lakását jegyezze fel.

Amennyiben tehát a bíróságok a kivonatpéldányokat hiteles alakban kívánják bemutatni és a kir. közjegyző részére 1880:LI. t.-cz. 11. b) pontjában megállapított hitelesítési díjak megfizettetnek, illetve azok megfizetése biztosíttatik, a kir. közjegyzők a kivonatpéldányoknak egyeztetése és hitelesítése, illetve a fenti praktikus felszerelés elől ne zárkózzanak el.

Nem látszik akadálya annak, hogy a hitelesítés — mint a hagyatéki eljárás keretében feltétlenül nem szükséges, a törvény által hivatalból teljesítendőnek elő nem irt munka — ép úgy magánmegbízást képezhessen, mint például a hagyatékra vonatkozólag okirat felvételére, az árvaszék részére másolat adására, térvázlat készítésére stb. adott magánmegbízás következtében — a tárgyalási jegyzőkönyvben fel sem is számított — külön díjazásért teljesített munka.

3. Miután az 1894:XVI. t.-cz. 121. §-a alapján a kir. közjegyző díjait és költségeit a tárgyalási jegyzőkönyvben felszámítani köteles, de az 1912:VII. t.-cz. 29. §-ában megkivánt kivonat csak a befejezett tárgyalási jegyzőkönyvből készül s így a kivonat terjedelme, mely pedig az írásdíj megállapításánál irányadó, teljes pontossággal előre meg nem állapítható, sőt hogy a közjegyzői kar a kivonatok készítésével reá rótt munkatöbbletet legyőzhesse, szinte elkerülhetlenné válik, hogy a kivonatok irógépen irassa, mely pedig a jegyzőkönyv terjedelmét annak majdnem 1/3-ára redukálja, irányadóul az eddigi általános gyakorlatnak is megfelelőleg az eredeti tárgyalási jegyzőkönyv terjedelmét kell számba venni, vagyis a kivonatok írásdíját az eredeti jegyzőkönyv terjedelme után kell számítani.

Ezzel nemcsak a közjegyző és a bíróság között felmerülhető surlódások kerültetnek el, hanem a bíróság munkája is kevesbitetik, mert a bélyegző záradékot mellőznie nem kell.

4. Miután az 1894:XVI. t.-cz. 121. §-a szerint a közjegyző díjait és költségeit a hagyatéki bíróság állapítja meg, viszont a ministeri rendeletben megállapított bélyegző záradék szövegébe ezen, minden egyes hagyatékban feltétlenül előforduló intézkedés

fel nem vétetett s így a szöveg a költség és díjnak minden egyes kivonaton megállapítását mellőzhetőnek mutatja, a kamara azon véleményben van, hogy rendeletileg megállapított bélyegző reányomásával, pecsét és aláírás ellátásával a költségek is hallgatag megállapítást nyertek s idevonatkozólag további teendő nincs. Feltétlenül elegendő azonban, ha a tárgyalási jegyzőkönyvben részletezett díjegyzék alapján a díjmegállapítás csupán a bíróság és a közjegyző részére adott (quasi pro domo) kivonatpéldányokra vezetetik reá. Amennyiben azonban a díjak és költségek a tárgyalás alkalmával ki nem fizettetnek s így a kir. járásbíróság idevonatkozólag rendelkezni lesz kénytelen, természetesen a bélyegző nem lesz használható, hanem a kir. bíróság minden egyes példányra rávezetendő külön intézkedésének szükségessége áll elő.

5. Az 1912:VII. t.-cikk 29. §-a szerint a kivonat annyi példányban készítendő, ahány példányban az átadóvégzést az érdekelteknek és hatóságoknak kézbesíteni kell. A kamara azon véleményben van, hogy egy-egy kivonat adandó: a) fogalmazvány-példányul a hagyatéki bíróság (pro domo példány), b) a tárgyaló kir. közjegyző (pro domo példány), c) a m. kir. adóhivatal, d) minden egyes érdekelt fél és képviselője, e) a telekkönyvi hatóság, f) ha kiskorú vagy gondnokság alatt álló személy van, a gyámhatóság, esetleg gyámhatóságok, és g) ha letételeg kezelt hagyatéki érték van, a letétet őrző m. kir. adóhivatal mint letétpénztár.

6. Miután az osztály a felek között akkor tekinthető létrejöttnek, ha ahhoz minden érdekelt hozzájárul, vagy a tárgyalásra szabályszerűen idézett, de meg nem jelent féllel szemben az 1894:XVI. t.-cz. 57, 62—66. §-aiban megkivánt szabályszerű eljárás lefolytatott, de ezt a kir. járásbíróság magából a hagyatéktárgyalási jegyzőkönyvből és mellékleteiből ellenőrizheti és a kivonatokat csak az esetben adja ki, ha az osztály a törvény alapján létrejöttnek tekinthető, a kamara nem tartja szükségesnek azt, hogy a kivonatokba az idézett törvényszakaszok alapján tett s a jegyzőkönyvben kifejtett intézkedések felvétessenek.

7. Azon hagyatékokban, ahol kiskorú vagy gondnokság alatt álló személy van érdekelve, az iratokat a kir. közjegyző 1894:XVI. t.-cz. 71. §-a értelmében a gyámhatósághoz teszi át s az osztály csak a gyámhatóság jóváhagyásával válik perfektté.

Ezen körülmény szinte kizárja, hogy a kivonatok előre elkészíthetők legyenek.

Miután azonban a gyámhatóság jóváhagyásának elnyerése csak azon esetben kétséges, ha a kiskorú vagy gondnokság alatt álló akár köteles részére, akár törvényes osztályrészére örökös-társai által készpénzzel elégtételt ki, avagy a kiskorú kívánja átvenni a hagyatéki vagyont örökös-társainak készpénzzel való kielégítése mellett, azon esetekben azonban, amikor a kiskorú vagy gondnokság alatt álló osztályrészét a hagyatéki megfelelő részének természetben átvételével nyeri, a jóváhagyás megtagadása szinte kizártnak tekinthető.

A kamara azon véleményben van, hogy mindazon esetben, amikor a gyámhatósági jóváhagyás biztosítottnak látszik, a kivonatokat a közjegyző a jóváhagyást be nem várva készítse el, az iratokat mutassa be a gyámhatóságnak, a kivonatokat pedig a tárgyalási jegyzőkönyvnek illetékkiszabás céljából adott másolatával együtt közvetlenül a hagyatéki bírósághoz terjessze be, amikor pedig a jóváhagyáshoz a legkisebb kétség fér, a kivonatok utólag lévén csak elkészíthetők, az összes hagyatéki iratokat azzal mutassa be a gyámhatóságnak, hogy a kivonatok elkészíthetése érdekében az összes iratokat az árvaszéki véghatározat kapcsán az eljáró kir. közjegyzőnek adja vissza.

III.

A debreczeni kir. közjegyzői kamara közgyűlésének határozata.

A debreczeni kir. közjegyzői kamarának 1912. április hó 28-án tartott rendkívüli közgyűlésén elnök előadja, hogy a jelen rendkívüli közgyűlés tárgyát, — az egyes igazságügyi szervezeti és eljárási szabályok módosításáról szóló 1912. évi VII. törvénycikk 29. és 30. §-ának életbeléptetése alkalmából, a lehetőleg egyöntetű eljárás létesítéséhez szükséges intézkedések megtétele képezi.

Dr. Krasznay Gábor kamarai titkár előterjeszti ezek után a rendkívüli közgyűlést megelőzőleg tartott kamarai választmányi ülésen a kamara választmánya által a fenforgó ügyben megállapított és elfogadott javaslatot.

Többek hozzászólása és beható tárgyalás után a közgyűlés a kamarai választmány javaslatát elfogadva, egyhangulag elhatározza:

1. hogy a követendő eljárás tekintetében a kamarai tagok részére csak a főbb irányelveket tartja megállapítandóknak, magának az osztályegységnek a fennforgó ügy természetéhez és körülményeihez képest leendő megszövegezését pedig a kartársakra bizza;

2. hogy a törvényben említett „osztály“ alatt általában a hagyatéki ügyekben létrejött mindennemű egyességet, — tehát a tényleges osztály mellőzésével, az osztatlanul arányszerinti öröklés tárgyában létrejött egyességet is kívánja érteni; minek folytán a hagyatéki egyesség minden oly esetben, melyben a hagyatéki ügy peressé nem válik, — az átadó végzés kellékeinek megfelelő módon lesz jegyzőkönyvbe foglalandó s az osztály, illetve egyességi kivonatok ily esetekben mindenkor elkészítendőek lesznek;

3. hogy oly esetekben, mikor a hagyatéki állaga, vagy az öröklési jog csak részben válik vitássá, a részleges átadó végzésnek megfelelőleg, részleges osztályegység lesz jegyzőkönyvbe foglalandó, s arról hasonló módon osztály-, illetve egyesség-kivonatok készítenők;

4. hogy az osztályról, illetve az egyességről a hatóságok és felek részére készítenők kivonatoknak, a tárgyalási jegyzőkönyv osztályra, illetve egyességre vonatkozó részeivel szóról-szóra egyezniök kell;

5. hogy miután a törvény az osztály-, illetve egyesség-kivonatok hitelesítését kifejezetten nem kívánja, az illetékes hagyatéki bírósággal, illetve a felekkel a hitelesítés iránt esetleg létrejövő külön megállapodás hiányában a kivonatok nem hitelesítendőek s így természetesen csak a szabályszerű irásdíjak lesznek felszámíthatók;

6. hogy a pécsi kir. közjegyzői kamarának e tárgyban készített, a kamarához megküldött s az egész kérdést alaposan megvilágosító elaboratumát megfelelő számú példányokban kinyomatván, tájékozás és figyelembevétel végett a kamara területén hatáskörrel bíró királyi ítélőtáblák és kir. törvényszékek elnökeinek, a kamara területén működő összes járásbíróságok vezetőinek, s alkalmazkodás és miheztartás végett az összes kamarai tagoknak megküldi;

7. hogy ezen rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvét, megfelelő számú példányokban szintén kinyomatván, — hasonló célból a kamara kötelékébe tartozó kir. közjegyzőknek szintén megküldi.

Nemestóthy Szabó Antal indítványára, melyet dr. Örley György és Zrumetzky Béla felszólalásaikkal támogatnak, a rendkívüli közgyűlés kimondja, hogy helyesnek találja, ha a hagyatékot tárgyaló királyi közjegyző, az előrelátható számban kiállítandó osztály-, illetve egyesség-kivonatok irásdíját, a tárgyalási díjjal kapcsolatosan, már a tárgyaláskor a felektől előre felveszi.

Felsőbirósági határozatok.

Közjegyzői rendtartás.

170. A birói kiküldöttnek 1911. V. 968/7. számú jelentéséhez csatolt iratok szerint a kiküldött a másodbíróság 9222/1911. számú végzésével elrendelt birtokba helyezésnek foganatosítására határnapul 1912. január 17-ik napját tűzte ki, s erről a végrehajtást szenvedőket ajánlott levelekben értesítette, amely ajánlott levelek a postai feladóvevények szerint 1912. január 8-ik napján adattak postára, a végrehajtást szenvedők pedig kifogásaikat 1912. január 12-ik napján adták be. Eltekintve attól, hogy a végrehajtást szenvedők, mielőtt a végrehajtás elrendeléséről tudomást szereznek, a kifogásokat a végrehajtást elrendelő végzés kézbesítése előtt is benyújtani jogosítva vannak, a fennforgó esetben, midőn a birói kiküldött a végrehajtást szenvedőket a birtokba helyezésre kitűzött határnapról értesítette, ez egy tekintet alá esik azzal, mintha a végrehajtást szenvedőknek a végrehajtást rendelő végzés kézbesített voltna, a végrehajtást szenvedők pedig kifogásaikat az említett értesítéstől számított negyedik napon s így az 1874: XXXV. t.-cz. 114. §-ában megszabott nyolcz napos határidőn belül adták be. Az ügy ily állása mellett a végrehajtást szenvedők részéről beadott kifogásokat amiatt, hogy azok idő előtt adattak be, visszautasítani nem lehet, miért is a másodbíróság végzésének erre vonatkozó rendelkezését megváltoztatni kellett. (Curia 1912. május 15. 2258. P. sz.)

171. Felperes az A) alatt csatolt közjegyzői okiratban foglalt adásvevési szerződést elsősorban érvénytelennek kérte kimondatni azon az alapon, mert ez a közjegyzői okirat nem a törvényben meghatározott alakosság megtartása mellett jött létre, amennyiben annak kiállításánál két ügyleti tanu nem alkalmaztatott; már pedig az olyan közjegyzői okirat, mely a törvényben, illetve jelen esetben az 1874: XXXV. t.-cz. 78. §-ában előírt kellékeknek meg nem felel, a 68. § szerint közokirat jellegével nem bír, holott a házastársak között létrejött adásvevési szerződésnél a jogügylet érvényességéhez az 1886: VII. t.-cz. 22. §-ának b) pontja szerint közjegyzői okirat kívántatik.

A kereset eme jogalapjához képest tehát elsősorban az A) a. közjegyzői okiratban foglalt adásvevési szerződés érvényességének kérdése volt eldöntendő.

Az 1874: XXXV. t.-cz. 78. §-ának első bekezdése szerint, ha valamely fél egyikét sem érti azon nyelveknek, melyeken a közjegyző okiratokat felvenni jogosítva van; a közjegyző hites tolmács meghívása mellett az okiratot magyar nyelven veszi fel és ez esetben az idézett törvényszakasz 3. bekezdése szerint két tanu vagy egy másik közjegyző jelenléte szükséges.

A fentebb idézett törvényszakasz kiegészítésekép az 1886: VII. t.-cz. 26. §-a akként rendelkezik, hogy a közjegyző jogosítva van tolmács alkalmazása nélkül is magyar nyelven felvenni az okiratot oly felekkel, akik a magyar nyelvet nem értik, ha a közjegyző a felek által értett nyelven okiratot felvenni jogosítva van. Nyilvánvaló eszerint, hogy az 1886: VII. t.-cz. 26. §-a a régi 78. §-nak csak első bekezdését módosította annyiban, hogy a tolmács alkalmazása mellőzhető, de nem helyezte hatályon kívül annak egyéb rendelkezéseit; miből önként folyik, hogy közjegyzői okirat felvételénél két tanu vagy egy másik közjegyző jelenléte szükséges akkor is, ha a közjegyző az okiratot tolmács alkalmazása nélkül magyar nyelven felvenni jogosítva van oly felekkel, akik a magyar nyelvet nem értik.

Minthogy pedig a keresethez A) alatt csatolt 221/909. ügyszámú közjegyzői okirat felvételénél sem két tanu, sem egy másik közjegyző nem alkalmaztatott és így ez az okirat, mint az 1874: XXXV. t.-cz. 78. §-ában előírt kellékeknek meg nem felelő, a 68. § szerint közokirat erejével nem bír;

s minthogy az 1886: VII. t.-cz. 22. §-ának b) pontja szerint házastársak között létrejött adásvevési szerződésnél a jogügylet érvényességéhez közjegyzői okirat kívántatik, közokirat erejével bírónak azonban 221/909. ügyszámú okirat nem tekinthető: ennél fogva a peres felek között létrejött adásvevési szerződést érvénytelennek kimondani s a másodbíróság ítéletét ily értelemben ezekből az indokokból, az egyéb marasztalás tekintetében pedig az abban felhívott megfelelő indokoknál fogva helybenhagyni kellett.

Az adásvevési szerződés érvénytelennek mondatván ki, annak hatálytalanítása kérdésében határozathozatalnak szüksége fenn nem forog. (Curia 1912. július 1. 922. sz.)

*

172. Felperes keresetét az E) alatt eredetben csatolt és az alperes neje: A. T. által kiállított nyilatkozatnak címzett okiratra alapítja és igényét abból származtatja, hogy az alperes a neje által az E) alattiban felkérés alakjában reáruházni óhajtott annak a kötelezettségnek a teljesítését, hogy az ezen okiratban érintett és a felperes mint kedvezményezett javára eszközölt biztosítást továbbra is fentartja s a biztosított összeget a felperesnek kifizetteti, — magára vállalta. A felperes nem vitatta azt, hogy az alperesnek ez a kötelezettségvállalása közvetlenül vele szemben történt, az általa felhívott tanukkal pedig azt kívánta bizonyítani, hogy az alperes a vitatott kötelezettséget az E) a. kiállításakor vállalta, amiből nyilvánvaló, hogy a vitatott kötelezettségvállalás az alperes által nejével szemben történt.

Ilyen alakjában és ebben a tartalmában az E) alatti az alperes és elhalt neje között a felperes, mint harmadik javára kötött szerződésnek jelentkezik, melyből a felperest a javára lekötözött alperes ellen a követelési igény az állandóan követett birói gyakorlat szerint közvetlenül megilleti.

Nincs olyan törvényes intézkedés, amely harmadik személyek javára kötött szerződéseket alaki érvényesség szempontjából valamely különös kellékekhez kötné, a dolog természetéből következik azonban, hogy amennyiben a szerződő felekre nézve olyan személyes körülmények forognak fenn, amelyekre való tekintettel a törvény a közöttük való szerződésre valamely különös alaki kelléket ír elő, ennek a kellékeknek a harmadik személy javára kötött szerződésnek is meg kell felelnie.

Ezek szerint a felperes által az alperes és neje között létrejöttnek vitatott szerződés, illetve az alperes által nejével szemben elvállalt vagyoni kötelezettség érvényességéhez az 1886. évi VII. t.-cz. 22. §-ának a) pontja alapján közjegyzői okirat volt volna szükséges, ennek hiányában pedig teljesen közömbös, hogy az alperes nejével szemben a vitatott kötelezettséget tényleg elvállalta-e, vagy sem, miért is az ez irányban kivett és felajánlott bizonyítékok méltatást nem igényelnek.

A felperes a G. a. kérdések 4. pontja szerint azt is bizonyítani kívánta ugyan, hogy az alperes a szóbanforgó kötelezettséget az ő atyjával szemben is elvállalta, eltekintve azonban attól, hogy ezt perirataiban kifejezetten fel nem hozta, ez a körülmény azért volt figyelmen kívül hagyandó, mert az a felperes atyjának: G. H.-nak egyedül álló tanuvallomásával bizonyítottan nem tekinthető.

A másodbiróság ítélete ezekből az okokból és az 1868. évi LIV. t.-cz. 251. §-ára alapított indokolásánál fogva hagyatott helyben. (Curia 1912. június 19. 299. P. sz.)

Czégügyek. Váltóóvás.

173. A KT. 17. §-ának a cég kizárólagosságán alapuló ama rendelkezésének betartása végett, hogy az új cégnek az azon helyen már létező és a kereskedelmi cégjegyzékbe bevezetett cégtől világosan különböznie kell, a cégbiróság hivatalból is eljárni jogosult s e részben nem tesz különbséget, hogy a későbbi cég be van jegyezve. A névnek különböző módon írása: („Markovits“ és „Markovics“) nem teszi a két céget különbözővé. (Budapesti kir. tábla 1912. ápr. 25. 1146/1912. v. sz.)

*

174. Az alapszabályok szerkezeti módosítására az alakuló közgyűlés által erre felhatalmazott igazgatóság feljogosítottak tekintendő. (Budapesti kir. tábla 1912. ápr. 1. 423/1912. v. sz.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

175. A másodbiróság ítéletének megváltoztatásával, az elsőbiróság ítéletét kellett a rendelkező részben a körülírt kérdésben helybenhagyni vonatkozó indokai alapján azért, mert a kötelesrészre jogosított kötelesrészének az örökhagyó intézkedése által arra hártott tehertől való mentesítését akkor is jogosítva van követelni, ha a neki juttatott vagyonérték kötelesrészét meg is haladja, kivéve azt az esetet, amely azonban itt nem forog fenn, ha az örökhagyó ahhoz a feltételhez kötötte intézkedéseit, hogy amennyiben a kötelesrészre jogosított megtámadná azt, abban az esetben csak kötelesrészét követelheti. (Curia 1912. május 22. 5319. sz.)

*

176. V. J., özv. A. P.-né és V. T. tanuk vallomásaival a kir. Curia is bizonyította látja, hogy alperes a felperesnek férjhezmenete alkalmával 15 militicsi lánzföldet kötelezett hozományul.

Nem vitás, hogy alperes ezt a kötelezettségét 8 lánzföld átadásával részben teljesítette; vitás ellenben, vajjon a további 7 lánzföldet mikor tartozik felperes birtokába bocsájtani.

Alperes e részben a 4/. a. okiratra hivatkozik, mely szerint felperes e 7 hold birtokra csak szülei halála után tarthat igényt.

A benne foglalt jogügylet egységességénél fogva egész terjedelmében vizsgálendő 4/. alatti okiratban, nemcsak az abban telekkönyvileg megjelölt ingatlan átadásának ideje határozott meg, hanem az alperes az ingatlant a fentiek szerint a felperes által már megszerzett jogcímtől eltérően nem hozománya, hanem öröksége fejében és azzal juttatja leányának, a felperesnek, hogy az az ő neje halála után váljék tulajdonává és irassék nevére;

viszont a felperes is az eredeti jogcímtől, illetve hozományi igényétől eltérően és kifejezetten apai és anyai örökségének kielégítéséül a szülei után őt illető öröklési igényéről való világos lemondás mellett fogadja el.

Ez az okirat tehát nem felperesnek öröksége tekintetében, a szülők életében való kielégítéséről, hanem törvényes öröklési jogának a szülők halála esetére miként leendő kielégítéséről szól, minélfogva a benne foglalt jogügylet örökösödési szerződés.

Mint örökösödési szerződés azonban, miután az 1876 : XVI. t.-cikkben a magánvégrendeletekre előirt külkellékeket nélkülözi, ugyanazon törvénycikk 33. §-ának rendelkezésénél fogva érvénytelen és alperes védekezése tekintetében bizonyítékot nem szolgáltat.

Ezekből következik, hogy felperes a 7 lánzföldnek, mint hozományának kiadását feltétlenül követelheti;

minthogy azonban a per kimenetelének pótesküjétől történt függővé tétele miatt nem felebbezett, a kir. Curia a másodbiróság ítéletének megváltoztatása mellett az elsőbiróság ítéletét egész terjedelmében hagyta helyben. (Curia 1912. május 22. 5379/1912. P. sz.)

*

177. Az örökösöknek az örökhagyó tartozásaiért való felelősége az örökség értéke erejéig terjed és ezen felelősségükön mit sem változtat az, hogy a kimutatott hagyatéki vagyon cselekvő értékét az örökösök által egyoldalulag bementett hagyatéki terhek összege meghaladja, mivel az esetben az örökösök az örökhagyó egyes hitelezőivel szemben a felelősség alól csak úgy szabadulnak, ha a hagyatéki vagyonra csődöt kérnek, míg ellenben ha ezt elmulasztják, amint a jelen esetben történt, az a vélelem áll fenn, hogy a hagyatéki vagyon megtarthatása végett az összes terhek kielégítésének kötelezettségét magukra vállalták. (Curia 1912. június 20. 87. V. sz.)

*

178. Olyan esetben, amidőn az ajándékozó tartása az ajándékozott vagyon jövedelméből ki nem telik, annak a kérdésnek a megítélésénél, hogy vajjon a vagyónátruházás ajándékozás-e vagy pedig visszterhes ügylet, s hogy ekként az átvevő a kötelesrészért felelős-e vagy sem, nem az az irányadó — miként a másodbiróság kifejti, — hogy vajjon az átruházó tartásával élettartamának a valószínűség alapján való hosszúságát véve számításba, milyen kockázat jár, hanem az a döntő, hogy a valóságban teljesített tartás milyen értéket képvisel.

Helyesen járt el tehát az elsőbiróság, amidőn az átruházott 1080 kor. értékű ingatlan és 100 kor. értékű ingó vagyonnal szemben a 107 kor. 90 f. és 200 kor. átvállalt tartozáson felül csak a valóban teljesített 4 heti tartás értékét, 40 koronát vett visszteherül'számításba, s így az ügyletet ajándékozásnak minősítette.

Az elsőbiróság helyes megállapítása szerint a kötelesrész 496 kor. 05 f., erre a felperes a hagyatékából 160 K-t kapott; a hiányzó 336 kor. 05 fillérért az alperesek mint ajándékozottak felelősek. (Curia 1912. június 12. 5771. sz.)

*

179. A másodbiróság helyesen állapította meg a végrendelet valódiságát és érvényes voltát, valamint helyesen mondta ki azt is, hogy nincs alapja a végrendelet ellen emelt annak a megtámadásnak, hogy az örökgyó a végrendelettről megfeledkezett volna. Az idevonatkozó indokokat, az aláírások összehasonlítását maga is megejtve, a kir. Curia is elfogadja, mellőzve mindazonáltal a L. M. által nyilvánított elismerésre való hivatkozást.

Ami már a végrendelet 7. pontjában említett alapítványok rendelkezését illeti, az örökgyó kijelölte ugyan általánosságban az alapítványok célját s meghatározta az azok részére rendelt vagyont is; de ezt a vagyont sem valamely jogi személy kezelésére nem bizta, amely esetben az alapítvány szervezetének megjelölése nem szükséges, sem nem határozta meg az alapítványnak legalább általános szervezetét a végrendeletben. Ehelyett akként rendelkezett, hogy az alapítványok módoszatait, azok számát és a többi részleteket Sz. M., T. M. és St. F. határozzák meg, meghallgatva P. I-t ki, mint végrendelező mondja, az ő erre vonatkozó gondolatait és intencióit ismeri és meghallgatva L. Zs.-t is. Minthogy azonban a fentebb megnevezettek még az örökgyó életében mindannyian meghaltak s az örökgyó azután nem intézkedett, hogy az alapítványok szervezete legalább általánosságban megjelölve legyen, tekintettel arra, hogy az alapítvány létesüléséhez a vagyon kirendelésén és a cél meghatározásán kívül az szükséges, hogy vagy az alapítvány valamely jogi személy szervezetébe beilleszthető legyen, vagy az alapítványnak szervezete egyébként a vég-

rendelező által legalább általánosságban megjelöltessék, a fenforgó körülmények között pedig nincs mód arra, hogy ez a hiány pótolassék s az alapítványoknak módoszatai, száma és az egyéb részletek meghatározassanak, ennek folytán az alapítványok létesülése lehetlenné vált és a szóbanforgó vagyonra nézve a törvényes öröklés rendje állott be.

Ezek alapján mindkét alsóbiróság ítéletét megváltoztatva, ki kellett mondani, hogy a végrendeletnek ez a vitás rendelkezése a perrel fellépő felperesekkel szemben hatályát veszítette s ehhez képest a továbbiakban az ítélet rendelkező része értelmében kellett ítélni, a per költséget azonban a per körülményeinél fogva a peres felek között kölcsönösen meg kellett szüntetni. (Curia 1912. június 19. 2574. sz.)

*

180. A csatolt per iratainak tartalmából megállapítható, hogy az örökgyó néhai W. B.-nak az I. r. alperes B. G.-val kötött házassága a komáromi kir. törvényszéknek ítéletével mindkét házastárs fél vétkessége és a házastársi köteleességek kölcsönös és súlyos megsértése miatt az 1894. évi XXXI. t.-cz. 80. §-a a) pontja alapján felbontatott. Ez az ítélet jogerőre nem emelkedett, mert a perbeli felperes, néhai W. B. az ítélet hozatala után 1909. márczius 29-én elhalt, minek folytán neje B. G. a bontóper megszüntetését kérte, aminek alapján ez a per tényleg meg is szüntettetett. A végleges felbontást kimondó jelzett ítélet a felsőbiróság által meg nem változtatott, az a körülmény pedig, hogy az örökgyó közbejött halála miatt a felsőbiróság a további eljárást megszüntette, ennek az ítéletnek erejére s hatályára befolyással nincs, annál kevésbé, mert a bontóperbeli ítéletben felsorolt s ezuttal is mérlegelt bizonyítékok, amelyek az elsőbiróság ítéletében is tüzetesen fel vannak sorolva, elegendő alapot nyújtanak az örökgyó és az I. r. alperes közt létesült házassági köteléknek az 1894:XXXI. t.-cz. 80. §-a a) pontja alapján, mindkét házastárs fél vétkesség alapján való felbontására. A házassági kötelék örökgyó és I. r. alperes közt fölbontatván, a közös végrendelet az 1876:XVI. t.-cz. 13. § rendelkezéséből kifolyóan semmis, illetve *hatályát veszítette*, erre a végrendeletre tehát I. r. alperes öröklési jogot nem alapíthat, hitvestársi öröklésnek pedig azért nincs helye, mert annak alapja s előfeltétele érvényes házasság; az örökgyó és I. r. alperes között kötött házasság pedig még az örökgyó életében fölbontatott. (Curia 1912. május 8. 5143/1911. sz.)

*

181. Felperes, mint kiskorú gyermekeinek atyja és törvényes képviselője, az 1840:VIII. t.-cz. 2. §-ára hivatkozással alperest arra kérte kötelezni, hogy a neki juttatott ingatlan 1800 K értékét osztályra bocsássa akként, hogy az ingatlan értékének felét — 900 koronát — és kamatát a kiskorúak részére fizesse meg.

Tekintve azonban, hogy a hivatkozott törvény értelmében osztályra bocsátásnak csak akkor van helye, ha a szülő a vagyont örökrészebe való betudási szándékkal juttatta valamelyik leszármazójának, ellenben ajándékozás esetében nem az ajándékozott érték osztály alá bocsátásának, hanem csak az ajándékozás által sértett kötelesrész kielégítésének lehet helye, a jelen esetben pedig a nem kifogásolt 3% alatti szerződés világos és határozott tartalma szerint alperes ajándékozásban részesült, mely azonban a kiskorúak kötelesrészét nem sérti, mert ők az ajándékozó nagyapa hagyatékából kötelesrészüket meghaladó értéket örökölték. Ezekből az indokokból a másodbiróság ítéletének megváltoztatásával, a keresetet elutasító és felperest perköltségben marasztaló elsőbirósági ítéletet helybenhagyni kellett. (Curia 1912. jun. 12. 649. P. sz.)

*

182. Jogszabály, hogy abban az esetben, ha a hagyományozó a követelést még életében szedte be, a hagyomány csak akkor marad érvényben, ha a hagyományozó ebbeli akaratát kifejezte, avagy azt egyébként alaposan vélelmezni lehet.

Ezt a jogszabályt a tényállásra alkalmazva, arra a jogi meggyőződésre kellett jutni, hogy a felperesek javára tett hagyományrendelés hatályát vesztette azáltal, hogy az örökhagyó a kezéhez befolyt követelésből a felpereseknek hagyományozott részösszeget nem a felperesek, hanem apjuk javára helyezte el a takarékpénztárban, mert örökhagyónak ebből a tényből önként következik, hogy szándéka a hagyományra nézve utóbb megváltozott, ezzel pedig a hagyományrendelést megszüntnek jelentette ki. Minthogy ezek szerint a felperesek keresetének jogi alapja megdőlt, ennél fogva az árvaszék előtt lefolytatott eljárás birálatának mellőzésével felpereseket mindkét alsóbiróság ítéletének megváltoztatásával, egészben elutasítani és illetve a másodbiróság ítéletének elutasító rendelkezéseit helybenhagyni kellett. (Curia 1912. június 8. 414. P. sz.)

*

183. Igaz ugyan, hogy a kereseti váltó szövegében a rendeltetés név szerint megjelölve nincs, de ott olvashatók ezek a szavak: „vagy rendeletemre“, amelyeknek más megjelölés hiányában az az értelme, hogy a fizetés a kibocsátó rendeletére teljesítendő; mert ez a nyomtatott és nem törölt szó „vagy“ azt értelmétől nem fosztja meg. Minthogy pedig a kibocsátó K. János

neve a váltón ki van téve; minthogy továbbá a Vt. 5. §-a értelmében a kibocsátó rendeltetésesként önmagát is megnevezheti; meg kellett állapítani, hogy a váltót a rendeltetéses megnevezésének hiánya miatt kellékhányosnak tekinteni nem lehet. (Curia 1912. május 30. 376/1912. V. sz.)

*

184. A váltóbirtokos, aki a váltót kitöltetlen állapotban kapta, feljogosítottnak tekintendő arra, hogy a váltót a forgalomban szokásos tartalommal kitölthesse.

Az elsőbiróság helyes megállapítása szerint a kereseti váltó akkor, midőn a felperes azt leszámította, telepítve nem volt és a telepítés utólag, az orosházi takarékpénztár pénzüintézet bélyegzőjével nyomtatott reá.

Minthogy a kir. Curia újabban arról győződött meg, hogy a forgalom felfogása és az ennek alapján a forgalmi életben kifejlődött általányszokás szerint a váltó rendes tartalmához tartozik, hogy a telep és telepes a váltón világosan ki legyen tüntetve; és minthogy a váltóbirtokos a váltónak forgalomban szokásos rendes tartalmát a kitöltetlen váltóban kitölteni jogosult, a kir. Curia a váltóbirtokost a telep és telepes utólagos kitöltésére — ellenkező megállapodás hiányában — jogosultnak tekinti.

A felperes váltóbirtokosnak az a cselekménye tehát, hogy a kitöltetlenül kapott váltót a váltóürlapnak e célra szolgáló helyén, teleppel és telepessel ellátta, jogtalan kitöltésnek nem tekinthető.

Ennél fogva az alperesnek az utólagos telepítésre és az óvás hatálytalanságára alapított egyedüli kifogását mellőzni és őt az alsóbiróságok ítéleteinek megváltoztatásával, a minden lényeges kellékkel ellátott kereseti váltó alapján, mint annak a forgatóját, a V. T. 12. és 50. §§-ai alapján, a váltóösszegnek és törvényes járulékaiknak, valamint pervesztességénél fogva a prdts. 251. §-a alapján a per- és a sikeres felelősségének költségének fizetésére is kötelezni kellett. (Curia 1912. május 21. 945. sz.)

*

185. Az érvényben álló jogszabályok értelmében a zálogjog megszerzéséhez a kézzől-kézre való átadásra alkalmatlan ingóságokra vonatkozóan elégséges ugyan a jelképes átadás is, e végből azonban az elzálogosítás tárgyául szolgáló ingóságok olyan megjelöléssel látandók el, amelyek az elzálogosítást mindenkivel szemben külsőleg felismerhetővé teszik. A 2. és 3. alatt csatolt zálogszerződések tárgyát képező ingóságoknak az elzálogosítást feltüntető megjelölése az elsőbiróság ítéletében helyesen mérlegelt perbeli adatok szerint meg nem történt, az említett okiratokban megjelölt borok pedig továbbra is az elzálogosító L. testvérek cég rendelkezése és kezelése alatt maradtak s így helyesen állapították meg

az alsóbíróságok azt, hogy az alperes a kérdéses borokra vonatkozóan a zálogjogot joghatályosan meg nem szerezte. Ezeknél fogva és kiemelve azt, hogy a keresetben említett 5 drb üres hordó a 2. és 3. alatti okiratokban az elzálogosítás tárgyaként megjelölve egyáltalában nincs: a másodbíróság ítélete az abban kifejtett s az elsőbíróság ítéletéből felhívott, a fentebbiekkel kiegészített, illetve helyesbített indokok alapján helyben volt hagyandó. (Curia 1912. június 13. 97. V. sz.)

Adó- és illetékügyek.

(A m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának határozatai.)

186. Nem lehetett helyet adni a panasznak a magyar királyi pénzügyigazgatóság panaszolt határozatában az illetéki díjjegyzék 1. tételének B. pontjára és illetve az 1887. XLV. törvényzcikk 19. §-ára fektetetlen felhozott és e bíróság részéről is helyesnek elfogadott indító okokon felül azért sem, mert a tárgyiratokból és illetve az e bíróság részéről 4517/1911. P. szám alatt elrendelt bizonyítási eljárás során beszerzett iratokból kitetszik, hogy a panaszos ugyanattól a tulajdonostól ugyanegy napon kötött — bár két rendbeli — szerződéssel, úgy a talajt, mint a rajta levő fatermést vette meg. Ily körülmények között, habár szerződő felek a szerződést formailag két külön okiratba foglalták is, nyilvánvaló, hogy a panaszos részéről a talajnak és illetve a rajta levő faállománynak megszerzése együttesen céloztatott, de nyilvánvaló egyszersmind az is, hogy e jogügylet alapján panaszosra a tulajdonjognak átruházása oly időpontban történt, amikor a faállomány a talajtól elválasztva nem volt, hanem az lábön állván, az általános magánjogi elvek szerint az az ingatlanok része volt. Ez oknál fogva tehát panaszos tulajdonjog szerzése ingatlan dologra vonatkozott és így a bár formailag két okiratba foglalt jogügyletet egységesnek kellett tekinteni, minek következtében a faállományra esőnek feltüntetett vételár után is a 4·30/o illetéknek követelésbe hozatala jogos és törvényes.

Ezzel a tényállással szemben a panasziratban felhozottakat figyelembe venni nem lehetett és pedig annál kevésbé, mert az e bíróság részéről az előbbi hivatkozott szám alatt elrendelt bizonyítási eljárás során beszerzett adatok igazolják, hogy az alkiszabásra vonatkozó fizetési meghagyás panaszosnak az 1907. évi december hó 20. napján kézbesített és illetve, hogy ebből kifolyólag a panaszolt pótkiszabásra vonatkozó fizetési meghagyásnak az 1909. évi július hó 29. napján történt kézbesítése az 1887:XLV. törvényzcikk 19. §-ában megszabott törvényes határidőn belül eszközöltetett. (11918/1911. P. sz.)

*

187. A cégbejegyzés iránt beadott kérvényen az illetéki díjjegyzék 13. tétel IV. 16. pontjának rendelkezései szerint lerótt bélyeg beadványi illeték, s így visszatérítése akkor sem igényelhető, ha azt a fél elintézés előtt visszavonja. (11190/1911. P. sz.)

*

188. 1. Az illetéki díjjegyzék 13. tétel IV. 16. a) pontja szerint fizetendő 10⁰/o-os illeték a cégtulajdonosok személyében beállott változás bejegyzése esetén is a cég egész adója után szabandó ki.

2. Az iparigazolvány után ugyanazon tétel I. pontja szerint fizetendő 10⁰/o-os illeték alapjául azonban az adónak csak az új cégtagra eső része vehető. (18301/1911. P. sz.)

*

189. A tulajdonos nevének a telekkönyvben való kiigazítása után illetéket követelni akkor sem lehet, ha a kiigazítás a tulajdonjog bekebelezésének formájában történik is. (11582/1911. P. sz.)

*

190. Nem lehetett a panasznak helyet adni a panaszolt határozatban foglalt és ezáltal a bíróság által is elfogadott indokokon felül még azért sem, mert a házassági szerződésben az foglaltatik, hogy a felvett letéti jegyzőkönyv szerint 20000 K. összeget a menyasszony F. Berta helyezte el a királyi közjegyző kezéinél K. Gyulának az esetre leendő kiszolgáltatásra, ha nevezett K. Gyula anyakönyvi kivonattal fogja igazolni, hogy letévővel házasságra lépett.

Eszerint ezen közjegyzői letét, F. Berta mint letévő és R. Zsigmond királyi közjegyző, mint a letétet átvevő között jött létre, s rajtuk kívül mindenki mint harmadik személy jelentkezik, mint-hogy pedig az illetékdíjjegyzék 65. tétele c) 3. pontja szerint, ha a közjegyzői letét fizetesképpen egy harmadik személynek szolgáltat ki, ez esetben az illetékdíjjegyzék 101. tétel a) pontja nyer alkalmazást — ennél fogva mivel K. Gyula panaszos, mint harmadik személy, kifizetesképpen vette át s illetve ismerte el a jegyzőkönyvben a 20000 K. felvételét, a 101. tétel értelmében a II. értékfokozati illetéket lett volna köteles leróni, aminek elmulasztása miatt a felemelt illeték is törvény szerint jár. (11144/1911. P. Sz.)

Közlemények.

A Magyarországi kir. közjegyzők országos egyletének központi bizottsága f. é. június hó 22-én ülést tartott.

Szabó Albert elnök üdvözli a megjelent tagokat és az ülést megnyitja, a jegyzőkönyv vezetésére pedig *dr. Bartha Nándort* kéri fel. Bejelenti, hogy *dr. Gramling Elemér* az Egylet tagja és a bizottság II-od titkára váratlanul elhalt. A bizottság II-od titkárjának elhunyt felett sajnálatát és részvétét fejezi ki s mint kiváló tisztviselőjének érdemeit jegyzőkönyvileg megörökíti. Egyben a temetésre vonatkozó elnöki intézkedéseket jóváhagyja.

Elnök jelenti, hogy az Egylet idei közgyűlése a közjegyzői nyugdíjintézetnek külön intézménynyé való átalakítása okából az alapszabályok módosítását rendelte el s ennek végrehajtására egy 3 tagú bizottságot küldött ki. Ez a bizottság azonban azért, mert két tagja vidéken lakik, nem kezdhetette meg működését; szükséges volna tehát a bizottságot két Budapesten lakó egyleti taggal kiegészíteni s evégett javasolja, hogy ezen újabb két tagul *dr. Rónay Károly* és *dr. Holitscher Szigfried* választassék meg. A bizottság hozzájárul a javaslathoz.

Dr. Rónay Károly indítványozza, hogy mivel az utóbbi időkben állandóan az tapasztalható, hogy a közjegyzői állások politikai érdemek jutalmazására adományoztatnak s ezért az érdekes, legtöbbször igen hosszú szolgálattal bíró helyettesek méltatlanul mellőzöttek és emiatt máris érezhető, hogy a közjegyzők vagy épen nem, vagy csak igen nehezen kaphatnak megfelelő minősültséggel rendelkező jelöltek, ennél fogva az Egylet ebben a kérdésben foglaljon állást és a beszerzendő vonatkozó adatok feltárásával intézzen feliratot az illetékes körökhöz és kérje, hogy a kezdetben törvénybe iktatott közjegyzői gyakorlati idő visszaállításával a jelenlegi állapot megszüntetessék. A bizottság az indítványt elfogadja és egyhangulag elhatározta, hogy a megfelelő eljárást megkezdi s ennek mielőbbi foganatosítása céljából *dr. Rónay Károly*, *dr. Róth Zsigmond* kir. közjegyzők és *dr. Wagner Béla* kir. közjegyzőhelyettesből álló bizottságot küld ki azon célból, hogy a szükséges adatokat beszerezve, mielőbb elkészítse a megfelelő feliratokat s erről a bizottság tagjait értesíteni rendeli.

Dr. Charmant Oszkár kijelenti, hogy miután az igazságügyi kormány az ügyvédi és gyakorlati birói vizsgák egyesítésével foglalkozik és az erre vonatkozó törvényjavaslat tervezete máris a szakkörökkel véleményadás céljából közölve lett, ennél fogva érkezett az ideje annak, hogy a közjegyzői jelöltek gyakorlatának mikénti megállapítása megtörténjék, illetve az a jelenlegi visszás állapot, hogy a közjegyzőjelölt egyszersmind ügyvédjelölt tartozik lenni és a fegyelmi hatóságot a közjegyzői gyakorlaton levő jelölttel szemben is az ügyvédi kamara gyakorolhassa — megszüntetessék. Ebből kifolyólag indítványozza, hogy az Egylet a fenti kérdésben állást foglaljon és a törvényjavaslat tervezetében az ügyvédjelöltek gyakorlati idejének meghatározásánál azt kérelmezze, hogy ezen gyakorlatba beszámítandó közjegyzői gyakorlat ügy állapotassék meg, hogy ennek tartama alatt a közjegyzőjelölt kizárólag a közjegyzői kamaránál legyen bejegyezve, ennek a kamarának a kizárólagos fegyelmi hatósága alatt álljon és a jelölttel szemben az ellenőrzést csakis a közjegyzői kamara gyakorolhassa. A bizottság az indítványt egyhangulag magáévá teszi és a megfelelő felterjesztés elkészítésével *dr. Rónay Károly*, *dr. Madarász István* és *dr. Róth Zsigmond* kir. közjegyzőket megbízza és őket erről értesíteni rendeli.

Dr. Madarász István azt indítványozza, hogy az 1912: VII. t.-cz. 29. §-ára vonatkozó igazságügyministeri 297/141/1912. számú leiratban körülírt rendelet-tervezetre az Egylet előterjesztést tegyen és pedig egyfelől azon irányban, hogy az örökösödési ügyekben olyan osztálykivonatok állapíttassanak meg, amelyek a bíróság által alkalmazandó bélyegzővel szabályos végzés erejére emelhetők legyenek, másfelől pedig azon irányban, hogy ezen kivonatokért az 1880. évi LI. t.-cz. 11. §-a b) pontjában megszabott hitelesítési díj engedélyeztessék, úgy azonban, hogy ezen hitelesítési díj az összes kiadványokra vonatkozólag végösszegében a hagyatéki díj átalányösszegének felét meg ne haladhassa. A bizottság ezt az indítványt egyhangulag elfogadja s ahhoz hozzájárul azzal, hogy a felterjesztés elkészítésével *dr. Madarász István* és *dr. Róth Zsigmond* közjegyzőket megbízza s őket erről értesíteni rendeli.

Segélyezési és tagfelvételi ügyek elintézése után elnök az ülést berekeszti.

Közjegyzői kézbesítések. A m. kir. igazságügyministernek 10400/1912. I. M. IV. számú rendelete: A budapesti középonti bírósági kézbesítő hivatalnál gyűjtött adatok alapján hivatalos úton arról szereztem tudomást, hogy valamennyi kir. közjegyzői kamara területéről számos kir. közjegyző mint bírósági megbízott az általa kibocsátott idézések kézbesítési vevényeinek kiállítása és irányítása körül az 1910. évi 25220. (Igazságügyi Közlöny 1910. évfolyam 409. lap) és 1911. évi 1858. (Igazságügyi Közlöny 1911. évfolyam 2. lap) I. M. számú rendeleteket figyelmen kívül hagyja. (A 25220—1910. I. M. számú rendelet hatálya annak 6. pontja értelmében a kir. közjegyzőkre kifejezetten ki van terjesztve.) A tapasztalt szabálytalanságok a következők:

A póstai kezelésre való tekintettel szigorúan megszabott alakú és keménységű, a váci országos fegyintézet nyomdájából beszerzendő vétivek helyett egészen eltérő alakú és anyagú, gyakran házilag előállított szabálytalan vétiveket használnak.

A kézbesítő hivatal címét nem jelölik meg pontosan. Mint-hogy Budapesten a bírósági központi kézbesítő hivatalon kívül még három központi kézbesítő hivatal van, és pedig a fővárosé, a rendőrségé és a pénzügyi hatóságoké, okvetlenül szükséges, hogy az igazságügyi hatóságoknak Budapesten kézbesítendő iratai pontosan a „budapesti központi bírósági kézbesítő hivatal” címére küldessenek. Helytelen, vagy hiányos címzések miatt a kézbesítendő iratok igen sokszor felbontva és elkésve érkeznek a kézbesítő hivatalhoz.

A megkereső igazságügyi hatóság címe a vétiven sokszor nincs világosan kitüntetve; az ehelyett alkalmazott bélyegző lenyomata igen nehezen, vagy egyáltalán nem olvasható s emiatt a vétív csak rendkívüli nehézségek árán vagy utánjárás daczára sem küldhető vissza rendeltetése helyére.

Felhivom ezekből folyólag a kamarát, intézkedjék saját felügyeleti hatáskörében, hogy ily szabálytalanságok a területén működő kir. közjegyzők részéről elő ne forduljanak és a fent idézett rendeletek szigorúan betartassanak.

Megjegyzem végül, hogy a szabálytalanságok gyakorisága és az általuk okozott nehézségek miatt a budapesti kir. ítélőtábla elnöke a budapesti kir. törvényszék elnöke útján utasította a kézbesítő hivatal vezetőjét, hogy minden olyan esetben, mikor kézbesítendő ügyiratok rendeletellenes vétivekkel felszerelve érkeznek

hozzá, azokat — kivéve a sürgős természetűeket — szabályszerű vétívvel való felszerelés végett kézbesítetlenül küldje vissza.

Budapest, 1912. június hó 12-én.

*

A községi jegyzők magánmunkálatai. A főrendiház június hó 17-én tartott ülésében a polgári perrendtartás életbeléptetési javaslatáról folyt vitában *Bernáth Géza*, kir. Curia nyug. másod-elnöke igen figyelemreméltó kritikát mondott a községi és körjegyzők magánmunkálatairól. Beszédének idevonatkozó része így hangzik:

„Ebben a vegyes tartalomban a törvény intézkedik többek közt az ügyvédi rendtartás módosítása tárgyában és ennek módosítását abban az irányban célozza, hogy az ügyvédeknek a felek képvisellete tekintetében fennálló jogos érdekeit az arra hivatlanokkal és alkalmatlanokkal szemben megoltalmazza és megvédelmezza.

Ezennel kijelentem, hogy teljes tisztelettel fogadom a törvénynek eme intézkedéseit. Igen helyesen, régi hézagot pótol az igazságügyminister ur ő excellentiája, midőn a zugirászattal szemben erősebb jogszabálylyal, erősebb büntető intézkedésekkel állt elő. Ámde hézagot látok a törvényben azért, mert nem intézkedik épen azokkal a legveszedelmesebb, jobban mondva legnagyobb konkurrensekkel szemben, kik különösen a vidéken a jogképviseletre hivatottak és minősítettek érdekeit elsősorban sértik, nem intézkedik a községi és körjegyzők ügyködésének korlátozása tárgyában.

Méltóságos főrendek! Köztudomásu, hogy a községi és körjegyzők ma a vidéken, különösen kisebb és nagyobb községekben a felek jogi képviselétét majdnem kizárólag a kezökben tartják. Hiszen az 1904 : XI. t.-cz. 12. §-a, habár burkoltan, de erre bizonyos jogositványt is ad nekik, sőt statutumok útján egyes megyék meg is állapítják a körjegyzők járandóságát az ilyen ügyekben. Köztudomásu az is, hogy a körjegyzők és községi jegyzők legnagyobb része nincs minősítve erre a feladatra és fájdalom, hosszú birói pályámon észlelt tapasztalatamból úgy tudom, hogy a községi és körjegyzők ebbeli működése a perek szaporítására rendkívül nagy mértékben alkalmas.

Ne méltóztassanak engem félreérteni, az én felszólalásom nem a községi és körjegyzők ellen szól, hiszen magam is vidéken nőt-

tem fel és ismerem ezeknek érdemeit és működését, tudom, mily sok és milyen sokféle munkával vannak elhalmozva. Én általánosságban teszem a bírálatot maga a rendszer ellen, az igazságszolgáltatás és közigazgatás érdekében is.

Lássuk, hogy áll ez a kérdés. Egy állam sincs a világon, mely megengedné azt, hogy valamely egyén, kinek ugynevezett hatósági jogköre van, ugyanabban az ügyben, melyben ezen imperiumnál fogva eljár, egyszersmind jogi képviselőt is vállalhasson. A jegyző eljár gyámügyekben, hagyatéki ügyekben, adókiivetési, katonai, nyomozási, községi bíráskodási ügyekben és mindezekben az ügyekben meg van neki engedve az, hogy egyuttal egyik vagy másik fél érdekében jogi képviselőt is gyakoroljon. Magából ezen ellentétből, mely a hatóság érdeke és a fél érdeke közt kialakul, látszik, hogy már a rendszer olyan, mely utját állja annak, hogy megengedtesék a jegyzőknek, hogy ilyen jogi képviselővel foglalkozhassanak.

De emellett e jogképviselet gyakorlásában ki ellenőrzi őket, ki vonja őket az esetleges hiba vagy kár miatt felelősségre? Senki. A községi és körjegyző a saját önállóságában, mindenféle fegyelmi szabályzat nélkül teljesíti ezeket a munkákat anélkül, hogy ebben a körben, vagyis a magánmunkálatokért akár vagyoni, akár egyéb felelősséggel tartoznék.

Teszem megjegyzésem másodszor az igazságszolgáltatás érdekében, mert megvallom, amennyire haladtunk igazságszolgáltatásunk terén, úgy perjogunkban, mint bírói szervezetünkben, annál kevésbé haladtunk, véleményem szerint, igazságügyünknel a praeventióban. Innen vannak azután a mi számtalan pereink, hogy nem gondoskodunk már a jogügyletek rendezésénél, a jogügyletek biztosításánál arról, hogy az esetleges pereket megelőzzük. Mi sem lévén természetesebb, mint hogyha avatatlan kezekbe kerülnek ezek a munkálatok, a jogügyletek megkötése, ebből számtalan félreértések és a végén perek keletkeznek.

De teszem a közigazgatás érdekében is, mert lehetetlen, hogy a közigazgatás is ne vallaná kárát annak, hogyha az a jegyző, aki olyan sokirányú munkálattal van elfoglalva, még jogosítványt nyer arra is, hogy a magánfelek érdekeit képviselhesse; hiszen az emberi gyengeségre tekintettel közeli a feltevés, hogy a külön honoráriumért és külön díjazásért teljesített munkát nagyon könnyen előnyben részesítheti a másik kötelezett munka felett.

Ismerem az ellenvetéseket. Először a távolság, hogy a községek messze esnek ettől, a körjegyzők messze laknak, az ügyvédek nehezen megközelíthetők. Ezen lehet segíteni, a körjegyzőnek méltóztassék külön szakaszokat csinálni a kerületében. A körjegyzők időszakonként jelenjenek meg e szakaszok székhelyén és tartsanak úgynevezett törvényt napokat előzetes kihirdetés mellett. Hiszen ezek az ügyletek a községben úgy sem fordulnak elő olyan nagy tömegben, hogy a körjegyző havonkénti egy-két törvénytapon el ne tudná ezeket végezni.

A másik ellenvetés az, hogy a körjegyző és ügyvéd drága. Ezen is lehet segíteni, mert hiszen minimálisan lehet megszabni ezeknek a körjegyzői díjaknak az árát, úgy hogy épenséggel nem kerül többbe, mint amennyiért ma a községi jegyző elvégzi.

A harmadik és — elismerem — ez a legfontosabb ellenvetés, hogy a községi jegyzők javadalmazásának alkotórészét képezi ez a magánmunkálat és az ő érdekeik megóvása nélkül ezt a kérdést nem lehet megoldani, ezt szívesen beismerem, hogyha a körjegyzők elvesztik ezeket a magánmunkálatokat, ezért őket kárpótolni kell.

Az igazságügyminister, válaszában teljes mértékben elfogadta a felhozott okokat és ő is úgy találja, hogy a jegyzők nem eléggé kvalifikáltak arra a nagyobb jogász munkára, amelyet sokszor végeztek s mert különben is ez elvonja őket tulajdonképeni teendőiktől. A minister a maga részéről elvileg meg akarná oldani ezt a kérdést már az ügyvédi rendtartásban és a körjegyzői rendtartásban.

*

A választói névjegyzék kiszolgáltatása miatt fegyelmi eljárás. Dr. M. S. feljelentést tett egy vidéki kir. körjegyző ellen amiatt, mert 1911. évi márczius hó 3-án több országgyűlési képviselő-választóval megjelent a nevezett kir. körjegyzőnél avégett, hogy ez a . . . elleni kérvényi ügyben leendő használat céljából az 1899: XV. t.-cz. 150. §-a értelmében őrizetére bízott . . . országgyűlési képviselői választásról vezetett 1910. évre érvényes állandó névjegyzék alapján részére az 1899: XV. t.-cz. 21. §-ának megfelelő hiteles kivonatot és tanúsítványt állítson ki, a kir. körjegyző azonban kijelentette, hogy a kérelemnek eleget nem tehet, mert a vonatkozó névjegyzéket még 1911. évi január hó 28-án Szabolcsvármegye alispánjához küldötte el, ennek hivatalos meg-

keresésére és azt még vissza nem kapta. Panaszos szerint ennek következtében az általa szerkesztett ellenkérvényt a m. kir. Curia visszautasította alaki hiány miatt és panaszos elesett a kérvényi ügyben felszámítható díjaitól. A lefolytatott eljárás eredményeként az elsőfokú fegyelmi bíróság a vádlott kir. közjegyző vétkességét ítéletileg az 1886. évi VII. t.-cz. 42. 1. pontja alapján megállapította amiatt, mert a vádlott azzal, hogy a kérdéses névjegyzéket az alispánnak elküldötte, az 1899: XV. t.-cz. 150. §-ában meghatározott kötelességét megszegte. A m. kir. Curia az elsőfokú fegyelmi bíróság álláspontját nem tette magáévá és felmentő határozatot hozott. Az 1886: VII. t.-cz. 42. § 1. pontja szerint fegyelmi vétséget követ el az a közjegyző, aki az 1874: XXXV. t.-cz. és a jelen törvény intézkedései, avagy a hivatalával járó kötelességet szándékosan vagy vétkesen megszegi. A most idézett törvényeket tartva szem előtt, megállapítja a kir. Curia, hogy ezekben nincs oly intézkedés, mely a kérdéses névjegyzék mikénti őrzésére vonatkoznék. Minthogy meg van állapítva, hogy a névjegyzéket vádlott . . . vármegye alispánjának, mint a központi választmány elnökének hivatalos megkeresésére hivatalból leendő használat végett küldötte el, minthogy a választási névjegyzék nemcsak a kir. közjegyzőnél, de ezenkívül három más helyen is feltalálható lévén, módjában állott a panaszlónak a hitelesítést más helyen eszközölhetni, minthogy a névjegyzéket a központi választmány helyezi el a kir. közjegyzőnél: ezeknek figyelembevételével úgy találta a kir. Curia, hogy vádlott jóhiszeműen járt el és nem követett el fegyelmi úton megtorlandó kötelességsértést, miért is a vád s következményei alól felmentette.

*

Felmondás nélkül elbocsátott közjegyzői helyettes. Egy közjegyzői helyettes 2200 kor. és jár. iránt perelte be volt főnökét. A kir. Curia a következő indokolással utasította el a felperest: A tanuknak egymást kiegészítő vallomásai által bizonyítottak kell elfogadni, hogy a felperes, aki a perben nem vitás tényállás szerint 1909. évi augusztus hó 1-étől 1910. évi január 1-ig az alperesnél havi 200 korona fizetéssel állandó közjegyzői helyettesként volt alkalmazva, szolgálati ideje alatt a legegyszerűbb közjegyzői teendőket sem volt képes ellátni, hitelesítési záradékot, vagy név-

alírást hitelesítését elkészíteni önállóan nem tudta, váltóóvások felvételére egyáltalán vállalkozni nem mert, hogy volt eset, amikor a legegyszerűbb hagyatéki ügyben a tárgyalási jegyzőkönyvet oly hiányosan szerkesztette, hogy annak használhatlansága miatt a felekkel a hagyatékot újból kellett tárgyalni és hogy egy alkalommal a közjegyző távollétében elkészítendő szerződést megszerkeszteni, hosszas kísérletezés után sem lévén képes, azt végre is a szerződő felek jelen volt képviselői közül dr. B. L. ügyvéd volt kénytelen tollba mondani. Emellett tanuk vallomásaival az is bizonyítva van, hogy a felperes a reábizott értékek kezelése körül is szabálytalanságokat követett el. A tanuk által bizonyított eme tények fennforgása mellett pedig az alperes jogosult volt a felperest állásából minden felmondás és kártérítési igényre való jogosultság nélkül azonnal elbocsátani, mert ama tények egyrészt alkalmasak voltak arra, hogy az alperesben a felperesbe helyezett bizalmat megrendítsék; másrészt, mert az alperes saját erkölcsi és anyagi fontos érdekei veszélyeztetése nélkül, az állása betöltésére és a szolgálati szerződésből folyó kötelmei teljesítésére képtelen felperesnek szolgálatait továbbra igénybe sem vehette. (1912. jun. 12.)

*

Váltótelepítés. Lapunk mai számában közöljük a kir. Curia váltótanácsának elvi jelentőségű határozatát, amely szerint a váltóbirtokos a telep és a telepes utólagos kitöltésére, ellenkező megállapodás hiányában, jogosítva van. A Curia váltótanácsának a határozattárba felvenni rendelt ezen elvi jelentőségű határozatával most már véglegesen el van döntve az a váltóforgalomban annyi bizonytalanságra okot adott kérdés, hogy a leszámítoló és visszleszámítoló pénzügyintézetek fel vannak jogosítva arra, hogy ellenkező megállapodás hiányában a le-, illetve visszleszámított váltókat magukhoz telepíthetik és ott vétethetik fel a visszkereset fentartására szükséges fizetés miatti óvást.

*

Örökbefogadási szerződés felbontása iránt kötött szerződés gyámhatósági jóváhagyása. (A belügyministernek 172,822 1911. sz. a. Sz. város közigazgatási bizottságához intézett rendelete.)

A város közigazgatási bizottságának gyámügyi felelősségi küldöttsége helyben hagyta a városi árvaszéknek azon véghatározatát,

mely szerint a kiskorú H. József örökbefogadása tárgyában, egyrészt E. Oszkár Béla Imre és neje, született H. Róza, előbb sz-i, jelenleg e-i lakosok mint örökbefogadók, másrészt pedig a kiskorú szülei: H. József és neje, született F. Zsuzsanna sz-i lakosok, mint örökbeadók között létrejött és kormányhatóságilag is megerősített örökbefogadási szerződés felbontása iránt nevezettek részéről előterjesztett egyesség gyámhatóságilag jóváhagyatott. Ezen másodfokú véghatározatot dr. A. Sándor t. főügyész felülvizsgálati kérelemnek címzett, de az 1901: XX. t.-cz. 11. §-a értelmében felebbezésnek minősített felebbvitele következtében megvizsgálván: azt az árvaszék elsőfokú véghatározatával együtt feloldom, új eljárást és a kifejlendőkhez képest újabb elsőfokú véghatározat hozatalát rendelem el. Az általam meghallgatott igazságügyminister úrral egyetértőleg ugyanis előrebocsátom, hogy jogi szempontból nem látom akadályát annak, hogy az örökbefogadási szerződés felbontása iránt kötött szerződés gyámhatóságilag jóváhagyathassék; mert az örökbefogadottat az örökbefogadókkal szemben esetleg tartási kötelezettség is terhelheti és így az örökbefogadás felbontása visszteher nélküli joglemondásnak nem tekinthető (1877: XX. t.-cz. 113. §); az örökbefogadás által létesített kapocs pedig elsősorban érzelmi, úgy hogy annak kényszerű fentartása az örökbefogadottnak sem feltétlenül érdeke. A felbontás gyámhatósági jóváhagyásának tehát nincs ugyan törvényes akadálya, azonban a gyámhatóságoknak e kérdés elbírálásánál, és pedig az 1877: XX. t.-cz. 263. §-a értelmében is a kiskorú érdekeit nem lehet szem előtt téveszteniök. Minthogy pedig az adott esetben az alsófokú gyámhatóságokat határozataikban csupán a szülők érzelmi indokai vezették, a vagyoni viszonyok ellenben az idézett törvény-cikk 278. §-ához képest, és pedig a kiskorúnak eddig élvezett, úgy ezzel szemben a jövőben várható tartása és nevelése, valamint örökösödési igénye szempontjából meg nem állapítottak és nem is mérlegeltettek: ennél fogva az alsófokú gyámhatósági véghatározatokat feloldani és a kiskorú érdeke szempontjából a fentebb jelzett irányban rendelkezni kellett.

*

Közjegyzői ügyvitel című munkáját bocsátja sajtó alá dr. *Móricz József* kassai kir. közjegyzőhelyettes. E munka rendszeres feldolgozásban tartalmazza a közjegyzői intézményre és a közjegyzői ügyködésre vonatkozó tételes jogot, u. m. az összes törvényeket, ministeri rendeleteket és elvi kijelentéseket, közjegyzői kamarai, fegyelmi és felsőbirósági határozatokat, iratmintákat, díj- és illetékszabályokat. A munkának különös súlyt ad, hogy összegyűjti mindazon ministeri rendeleteket és elvi kijelentéseket, melyek egyes konkrét esetek alkalmából csupán a kamarákkal közöltettek, s nyilvánosan közzétéve nem lettek. Tartalmából kiemelendő: A külföldön használandó okiratok felülhitelesítésére vonatkozó szabályok összeállítása, továbbá a hagyatéki ügyeknek a nemzetközi viszonylatokban való lebonyolítására vonatkozó tételes jog feldolgozása. Utóbbi szabályok rendszeres összeállítása ezideig még sehol sem jelent meg.

A mű szeptember hó elején jelenik meg körülbelül 450 oldal terjedelemben. Előfizetési ára 8 korona (bolti ára jóval magasabb lesz). Megrendelhető a szerzőnél. (Kassa, Fő-utca 36.)

*

Személyi hírek. Ő Felsége dr. *Rónay Károly* budapesti kir. közjegyzőnek valamint törvényes utódainak a közjegyzői pályán és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemesiséget „osgyáni“ előnévvel adományozta.

Kir. közjegyzőkké neveztettek ki dr. *Bognár József* buziásfürdői kir. közjegyzőhelyettes Buziásfürdőre, dr. *Perger Elemér* orosházi gyakorló ügyvéd Petrozsényba és dr. *Pékker Emil* váli kir. közjegyzőhelyettes Válra.

Sebesi Ákos segesvári és dr. *Markó Sándor* rozsnói kir. közjegyzők elhunytak.